

Svarsto Klausima Ar Pasiduoti Sukilėliams

NORI GAUTI PRIŽADĄ, KAD SUKILĖLIAI
NEPERSEKIOS RESPUBLIKOS GYNĖJŲ,
KAI PASIDUOS MADRIDAS IR
VALENCIJAGen. Franco reikalauja pasiduoti
besąlyginiai

PERPIGNAN, Francuzija, vas. 6. — Julio Alvarez del Vayo, Ispanijos respublikos užsienio reikalų ministeris, pirmadienio vakare turėjo konferenciją su Francuzijos pasiuntiniu Ispanijai Jules Henry ir Britanijos pasiuntiniu Ralph Stevenson. Pasitarime nedalyvavo Ispanijos premjeras Negrin, nors konferencija laikyta jo sumanymu.

Svarstyta klausimai liečią lojalistų pasidavimą sukilėliams. Negrin ir del Vayo nori gauti sukilėlių vadovybės, prižadą, kad ji nepersekios lojalistų vadų, kurie pateks į sukilėlių rankas, kai pasiduos Madridas ir Valencija. Kita sąlyga tai gen. Franco formalus prižadas, kad sukilėliai pašalins iš Ispanijos italų ir vokiečių įtaką.

Dar vėliau pirmadienio vakare buvo numatyta antra konferencija.

Į pirmesni lojalistų pasiūlymą paskelbti mušų paliaubas gen. Franco atsakė: pasiduokite besąlyginiai.

Pirmadienį lojalistai jau buvo praradę Kataloniją. Respublikos prezidentas Azana ir kiti valdžios vadai buvo Francuzijoje. Dar sekmadienį tukstančiai lojalistų karių ir civilių gyventojų perėjo Francuzijos rubežius. Pirmadienį pradėjo eiti per rubežių svarbiosios respublikos armijos jėgos. Tik 70,000 lojalistų Ispanijos šiaurės vakaruose, izoliuotų nuo kitų kariuomenės dalių, grumėsi su sukilėliais, poval besitraukdami atgal.

Prie rubežiaus, Francuzijos pusėje, primėtyta šautuvų, reвольverių ir kulkosvydžių. Tai lojalistų ginklai, kuriuos jiems teko numesti, kai jie perėjo rubežių.

Lojalistų lėktuvai nusileido Francuzijos aviacijos aukštėse. Dvidešimt keturi lėktuvai nusileido Carcassone. Kita 60 lėktuvų eskadra perlėkė rubežių ir išsiskyrė — vieni jų nusileido vienose aikštėse, kiti kitose.

Pasienny, Francuzijos pusėje, gauta pranešimas, kad sukilėliai, paėmę miestą Geroną, šaudė moteris ir vaikus gatvėse. Kitas pranešimas sakė, kad sukilėliai varė į burius Geronos gyventojus ir tiems gyventojams grumojos sušaudymas.

Francuzijos gi pusėje kuone

Chicagai ir apilinkei federalio oro biuras šiai dienai pranašauja:

Debesuota; šalčiau; vidutinio stiprumo vakarų iki šiaurės vakarų vėjai; saulė teka 6:58 v. r., leidžiasi 5:11 v. v.

Chamberlain prižadėjo paramą Francuzijai

LONDONAS, Anglija, vas. 6. — Kalbėdamas atstovų rūmams pirmadienį premjeras Chamberlain pareiškė, kad karui kilus visos Britanijos ginkluotos pajėgos remis Francuziją. Neseniai padarytas Francuzijos užsienio reikalų ministerio Bonneto pareiškimas, jogei Britanijos karo jėgos remis Francuziją, kaip kad, reikalui esant, Francuzija pilnai padės Britaniją, pasak Chamberlaino, pilnai atitinka Britanijos ir Francuzijos susitarimui.

Britanija sujaudiniusi dėl fašistų planų

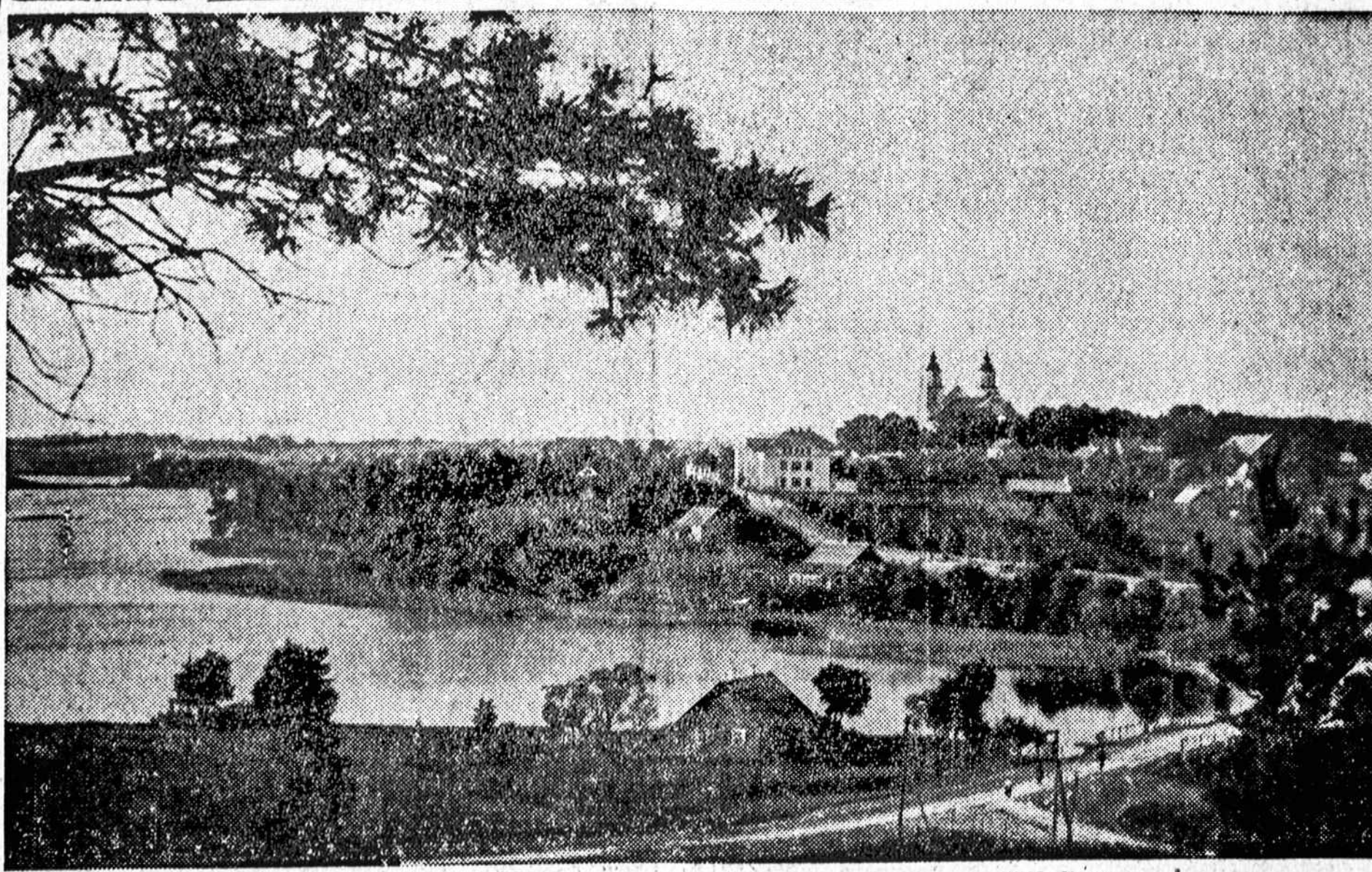
LONDONAS, Anglija, vas. 6. — Prieš dvejus metus Chamberlain ir Mussolini pasirašė "džentlmonų" sutartį, pagal kurią Mussolini, sumušęs Ispanijos lojalistus, ištrauks italų kariuomenę iš Ispanijos. Nuo to laiko kart kartėmis Mussolini tikrino Chamberlainą, jogei jis išpildys prižadą.

Tačiau pereitą sekmadienį, kai jau lojalistų kariuomenė bėgo į Francuziją, Virginio Gayda, vadinamas "Mussolini gramofonu", patalpino dienraštį "Il Voce D'Italia" straipsnį, kurs sako, kad Italija gali laikyti savo kariuomenę Ispanijoje daug ilgiau: kol pasiūlys lojalistų ne tik Ispanijoje, bet ir kaimyninėse valstybėse.

Gayda pareiškimas sujaudino anglus, nes jiems atrodo, kad Mussolini ruošias juos apgauti, "dobelkrosyti".

A.D.F. reikalauja pakankamų fondų Dies komitetui

MIAMI, Fla., vas. 6. — Amerikos Darbo Federacijos vykdomasis komitetas priėmė rezoliuciją, kuri reikalauja, kad kongresas paskirtų pakankamai fondų atstovų rūmų komitetui tyrinėjančiam anti-amerikonišką veiklą. Federacija nori, kad komitetas, vadovaujamas Martino Dies, išstirtų, kaip fermerių organizacijos yra pavartojamos kovai prieš organizuotus darbininkus. Šita kampanija prieš darbininkus, per fermerių organizacijas, buvo varoma Washington, Oregon ir California valstijose.

ZARASŲ MIESTO DALIS EZERO PAKRANTEJE.

Pranašauja, kad Ispanijos karalius sugrįš karaliauti

JERSEY CITY, N. J., vas. 6. — Ogden H. Hammond, buvęs Jungt. Valstijų ambasadorius Ispanijoje nuo 1925 iki 1929 metų, pirmadienį pareiškė, kad jo manymu, Ispanija sugrąžins karalių į sostą. Kitas Hammond pranašavimas yra, kad Ispanija atsistatys konstitucinės valdžios vadovybėje. Hammond mano, kad ne italai, ne vokiečiai Ispanijoje įsitvirtinti nepajėgs, nes Ispanai svetimšalių įtakos nepakęs.

Kuba prižada paramą Meksikai

MEKSIKOS MIESTAS, Meksika, vas. 6. — Kubos diktatorius Fulgencio Batista, kalbėdamas susirinkimui, kuriame dalyvavo 25,000 žmonių, sekmadienį pareiškė, kad jeigu grumotų pavojus Meksikos nepriklausomybei, tai Meksika gali pilnai pasitikėti Kubos pagalba pavojui atremti. Batista padarė šį pareiškimą unių sušauktame susirinkime.

Vengrijos legacija apleido Maskvą

MASKVA, Sovietų Rusija, vas. 6. — Sovietų Rusijos žinių agentija Tass paskelbė, kad Vengrijos pasiuntinius Maskvoje, Michael Jungerth-Arnothy, ir pasiuntinybės štabas apleido Maskvą sekmadienio naktį ir išvyko į Vengriją. Sovietų Rusija nutraukė diplomatinis santykius su Vengrija dėl to, kad Vengrija įstojo į Romos-Berlyno-Tokio bloką.

Japonų medvilnė sudegė

OSAKA, Japonija, vas. 6. — Naktį pirmadienį čia sudegė trys sandėliai, pilni prikrauti medvilnės. Gaisras žalos turėjo padarė \$1,000,000. Dėl kito gaisras, iš karto nenustatyta.

Iš Lietuvos

LENKAI PANAIKINO EILĘ BYLŲ VILNIEČIAMS UŽ LIETUVIŠKĄ VEIKLĄ.

VILNIUS, vasario 3 d. — Pastaruoju laiku lenkai nutraukė eilę bylų Vilniaus krašto lietuviams už lietuvišką veikimą.

VYTI ISNIEKINUSIUS VOKIETININKUS TEISMAS NUBAUDĖ KALĖJIMU.

KLAIPĖDA, sausio 25 d. — Lietuvos valstybės ženklą Vyty Smalininkų pašte užtepusis smala Skerj, Reškė ir kitus Klaipėdos teismas nubaudė iki šešių mėnesių kalėjimo.

KLAIPĖDOS VOKIETININKAI SVEIKINSIS HITLERISKA.

KLAIPĖDA, vasario 3 d. — Nuo sausio 31 dienos Klaipėdos vokietininkai pradėjo sveikintis "Heil Hitler" (Tegyvuojia Hitleris). Tuo pačiu laiku autonominiai administracijos organai iš antspaudų pašalino valstybės ženklą Vyty.

BALTIJOS VALSTYBĖS TVIRTINA NEUTRALUMO PAGRINDUS.

KAUNAS, nuo vasario 1 iki 3 dienos vykusio devintoji Baltijos Santarvės konferencija patvirtino neutralumo orientaciją padėjusi tvirtesnius pagrindus Baltijos valstybių tarpusavi susitarimui.

1939/II/4 d.

Rusų-japonų derybos nepavyko

TOKIO, Japonija, vas. 6. — Japonijos užsienio reikalų ministerijos atstovas pirmadienį pareiškė, kad nepavyko sudaryti komisiją Rusijos-Manchukuo rubežiuose nustatyti tose apylinkėse, kuriose pereitą savaitę įvyko rusų ir japonų pasienio sargybos susirėmimai. Japonijos atstovo pareiškimu, įvykusieji pereitą savaitę susirėmimai nebuvo rimti.

Nori sumažinti asignacijas viešiesiems darbams pusiau

WASHINGTON, D. C., vas. 6. — Jungt. Valstijų atstovų rūmų narys Woodrum (demokratas iš Virginia valstijos) iškėlė kongresui bilį, kurs numatė sumažinti pusiau skyrimus viešiesiems darbams fondus. Woodrum siūlo panaikinti WPA (Work Progress Administration), o vietoj tos agentijos įsteigti URA (Unemployment Relief Administration); pavesiti viešųjų darbų programas pildyti paskiroms valstijoms; priimti į tuos darbus tik tam tikrus, parinktus darbininkus, kitus padėti į pašalpagavių skyrių.

Kaltina dvyliką arių teroro žygiams

LONDONAS, Anglija, vas. 6. — Pirmadienį policija atgabeno į teismą dvyliką arių, vadinamos arių įrepublikonų armijos narių. Jie tapo apkaltinti eksplozijų ruošimu, padėgimais ir kelimu panikos publikoje. Iš teismo kaltinamieji vėl nugabenti į kalėjimą.

Bet pusę valandos vėliau vyriausybės atstovai gavo naują grasinimą, kad teismo rūmai taps išsprogdinti. Taigi Londono policija saugo karaliaus šeimyną, aukštus pareigūnus, viešuosius pastatus ir susisiekimo sistemą, nes užtikti teroristų planai numato teroro žygius taip prieš valdžios atstovus, kaip ir žalos turtui padaryti.

Išgelbėjo 6 paskendusio submarino įgulos narius

TOKIO, Japonija, vas. 6. — Pereitą ketvirtadienį paskendusio submarino I-63 Bungo kanale, kurio gilumas yra 300 pėdų. Submarine tuo laiku buvo 87 žmonės. Reikšta baimė, kad žmonių nebepavyks išgelbėti. Bet Japonijos vyriausybė paskelbė pirmadienį, jogei 6 įgulos nariai tapo išgelbėti. Koks likimas ištiko kitus 81 žmogų, dar nepranešta.

45 TRAUKINIAI IŠGABENO PABĖGĖLIUS NUO PASIENIO

PERPIGNAN, Francuzija, vas. 6. — 45 traukiniai, kiekvienas gabenąs po 1,060 žmonių, pirmadienį išvežė nuo pasienio Ispanijos pabėgėlius tikslu paskirstyti juos visoj Francuzijoje.

Lojalistai nutarė pirmadienio vakare atgabenti į Francuziją 2,000 kalinių, sukilėlių šalininkų. Iš Francuzijos šitie kaliniai bus pasiųsti į Ispaniją — jei reikės, tai mainais į lojalistus belaisvius esančius sukilėlių rankose.

30 trokų, prikrautų amunicijos, pervažiavo Francuzijos rubežių. Francuzai nesakė ką jie darys su ta amunicija, bet ispanai trokų šoferiai paaiškino, kad amuniciją norima pasiųsti jura į Valencijos frontą.

Mėras Hague apeliuoja į Vyriausią teisimą

WASHINGTON, D. C., vas. 6. — Neseniai Circuit Court of Appeals, Philadelphia, išnešė sprendimą, kurs sako, kad Jersey City mėras Hague ir jo policija, priešingai konstitucijos garantijoms, atėmė organizacijoms C.I.O. ir American Civil Liberties Union teisę laisvai laikyti susirinkimus ir prakalbas Jersey City. Mėras Hague dabar iškėlė Vyriausiajam šalių teismui apeliaciją prieš šitą sprendimą.

Grumoją atimti čarterius Martino šalininkams

NEW YORK, N. Y., vas. 6. — Homer Martin, automobilių darbininkų unijos prezidentas, ir jo šalininkai planuoja šaukti unijos konvenciją Detroite kovo 3 d. Wyndham Mortimer, priešingosios Martinui frakcijos vice-prezidentas ir žymus komunistų darbuotojas, pareiškė, kad bus atimti čarteriai tiems lokalams, kurie siųs delegatus į Homer Martino šaukiamą konvenciją.

Reikalauja sulaikyti eksportavimą geležies

SAN FRANCISCO, Cal., vas. 6. — Emory E. Smith, buvęs Jungt. Valstijų karo pramonės komisyonierius Pasaulio karo metais, pradėjo vą tikslu sulaikyti gabenimą geležies lauzo kariaujančioms šalims. Pasak Smitho, Jungt. Valstijoms pačioms reikalingas geležies lauzas kaip atsarga, nes ir Pasaulio karas sustojo todėl, kad pritruko geležies lauzo.

Atmetė prezidento pasiūlytą kandidatą

WASHINGTON, D. C., vas. 6. — Jungt. Valstijų senatas 72 balsais prieš 9 atmetė prez. Roosevelto pasiūlytą Floyd H. Robertso kandidatūrą federalio teisėjo vietai Virginia vakarų distrikte. Robertso kandidatūra atmetta nesvarstant jos tikrumo — vien todėl, kad ji nepatiko senatoriams Glass'ui ir Byrd'ui.

Planuoja britų militare bazę įsteigti Palestinoje

LONDONAS, Anglija, vas. 6. — Pranešama, kad prekybos keliams Viduržemio juroje apsaugoti ir ramumui Palestinoje palaikyti Britanijos valdžia planuoja įsteigti Palestinoje savo armijos rezervų bazę. Žydiai pasitiko šį pranešimą dūgiai, o arabai nepalankiai.

Antradienį prasideda žydų-arabų konferencija. Premjeras Chamberlain pasakys dvi prakalbas — vieną žydų atstovams, kitą arabams paskirai. Reiškima abejonė, ar žydai ir arabai iš viso sutiks dalyvauti bendrojo konferencijoje.

Išpėjo mokytojus nusikratyti komunistų įtaka

MIAMI, Fla., vas. 6. — Matthew Woll, Amerikos Darbo Federacijos vice-prezidentas ir Federacijos vykdomosios tarybos narys, pirmadienį išpėjo Amerikos Mokytojų Federaciją išvalyti iš savo tarpo komunistus. Pasak Woll'o, Federacijos vykdomoji taryba svarstys kaltinimus, jogei mokytojų unija leidžia savo tarpe komunistinei veiklai šakotis. Jeigu mokytojai nesuvaldys komunistų, tai Amerikos Darbo Federacija gali suspenduoti jų uniją.

Siunčiame Pinigus Lietuvon Ir Į Kitus Kraštus

Paštu ir Telegrama už priėmimą kainą. Siunčiamui pristatome kvitą su gavėjo parašu.

Ant pareikalavimo išsiunčiame pasiuntimo kvitas ir pinigų pasiuntimo ratas.

Naujienos
1739 S. Halsted St.
CHICAGO, ILL.

Iš Pietų Amerikos

J. Lazdauskas

PAŽINKIME URUGVAJAUS LITERATŲ IR JŲ SUKURTĄ LITERATŲ

Reikia pasikeisti Lietuvos ir P. Amerikos literatūra

Skaitančioji Lietuvos visuomenė, be savo lietuviškos literatūros, daugiausia yra skaičiusi ir tebeskaito Rytų ir Vakarų literatūrą: slavų iš vienos pusės ir vokiečių bei prancūzų — iš antros. Iš tų dviejų polių paeina net lietuvių literatūros orientacija. Iš dėmesio lauko visuomet buvo išnykęs trečiasis faktorius — Pietų Amerikos, kurioje gyvena „tukstančiai“ lietuvių išeivių, ir kuri, geriau pažinta, galėtų duoti daug gražių impulsų mūsų kultūriniam ir net ekonominiam gyvenimui.

Nesakau, kad Lietuvos visuomenė per daug giliai pažįsta didžiąją realistinę rusų literatūrą su Puškinu, L. Tolstojum, Gogoliu, Dostojevskiu, Čechovu, Gorkiu ir kt. turi išsivertusi humanistinės vokie-

čių literatūros dalį — pradedant Goethe, baigiant Tomu ir Henriku Manais. Lietuva turi visą eilę ne taip jau kultūrinio žvilgsnio svarbių L'Ermi-ty, Dumas, Bourget ir kt. prancūzų literatūros vertimų, vis dar neturi pačių didžiųjų Pietų Amerikos rašytojų, lygiai kaip Pietų Amerika neturi pačių didžiųjų Lietuvos rašytojų. Tačiau ir jiems leidėjų portfeluose turėtų būti numatyta eilė.

Žodžiu, vėliau ar anksčiau, į Lietuvą turės atkelti patys didieji Pietų Amerikos literatūros žodžio valdovai, o iš Lietuvos į Pietų Ameriką, atnešdami gražių dovanų — pačius mylimiausius savo minties kūrėjus, pasiryžusius visam laikui likti su mumis.

Tačiau, kaip minėjau, žinodami tai, kas geriausia yra sukurta Rytuose ir Vakaruose, iš akių neturime išleisti Pietų Amerikos kraštų. Anksčiau niekur plačiau nežinoma, XIX amžiuje Urugvajaus literatūra iš karto atsistoja Pietų Amerikos dėmesio centre tam, kad iš jo niekad daugiau nebeišnyktų. Gan talentingų Urugvajaus literatūros reprezentantų — Alejandro Margarinos Cervantes, Zorilla de San Martín, Florencio Sanchez, Roro, Reyless, Eduardo Acevedo Diaz, Carlos Boxlo, Carlos Maria Ramirez, Francisco Bauza ir kt. vardai triumfališkai žygiuoja per Pietų Ameriką ir net Europą. Šie

žmonės sukūrė savas epochas Urugvajaus literatūros raidoje. Pietų Ameriką apdovanoja aukšto originalumo ir didelės meninės vertės kūrinių, drauge savo tautos vardą įrašydami į kultūringiausių tarpą.

Kultūriniam darbiui Urugvajus visais laikais turėjo geresnes sąlygas negu kitos Pietų Amerikos valstybės, kuriose piliečių teisės buvo varžomos specialiais įstatymais. Daugelis talentingų kaimyninių valstybių piliečių savo intelektualinį darbą yra nemažai prisidėję prie urugvajiečių literatūros ir bendro krašto švietimo. Laikė diktatoriaus Rosas viešpatavimo Argentinoje, tos šalies literatūra, menas ir mokslas pradėjo menkėti ir smukti, nes daugelis talentingų žmonių buvo priversti apleisti savo kraštą, kuriame nebebuvo sąlygų laisvai dirbti kurybinį darbą. Tokiomis tai aplinkybėmis prie romantinės urugvajiečių literatūros kūrime prisidėjo jauni ir talentingi argentiniečiai rašytojai — Echevarria, Alberdi, Gutierrez, Florencio Varela ir kt., kurie, persekiojami ano tirono, atbėgo į laisvės salą — Urugvajaus respubliką, palikdami čia savo dvasinius turtus — literatūros kūrinius. Esponceda ir Víctor Hugo buvo tos rašytojų kartos literatūros modeliai. Juan Carlos Gomez buvo tiesioginis pavidėtojas to judėjimo, kurį pravėdė grynė iš Europos A. M. Cervantes 1855 m. Vėliau pasirodo literatūros darbuotojų pensijų įstatymas, o su Zorilla de San Martín nuo 1879 m. atsiranda ne tiek oficiali, kiek humanistinė ir realiai jaučiama poezija.

Tame šimtmečiuje Florencio Sanchez kuria nacionalinį teatrą, Rodo savo veikalą „Ariel“ kreipia amerikiečių jaunume į grožio ir idealizmo vieškelius. Kad didžiųjų tų pasižymėjusių kūrėjų vardai suminėjus, pakalbėsime atskirai apie kiekvieną figūrą literatūros, mokslo ir meno kuryboje.

Damaso A. Larranaga (1771-1848 m.) — Kunigas ir naturalizmo žinovas. Savo kuryboje kultūravo gamtą, agrikultūrą, geologiją ir etnografiją. Parašė kelis veikalus apie La Plata valstybių florą ir fauną, vėliau savo atsiminimus iš urugvajiečių tautinės nepriklausomybės kovų, etc.

Francisco Acuna de Figueroa (1790—1862 m.) — Studijavo Buenos Aires, o likusią savo ramaus ir pacifiško gyvenimo dalį baigė Montevidejuje, užimdamas įvairias administracines vietas. Toks lengvas jo pragyvenimo šaltinis nedavė jam pažinti besikamuojančio žemėje žmogaus, ir daug patenkė jo kurybos kokybei. Pasižymėjo tik savo epigramatiška medžiaga, parašydamas „Epigramatikos Antologiją“ su 550 natūralėmis ir 1,500 versiomis bei imituotomis epigramomis. Iš jo poezijos kurinių skaitomi geresniais: „Kukuruzų Apologija“ ir „Afrikietė Molina“, kurioje apdainuojama atgabentos iš Afrikos spalvotos moters kančios vergų pirklio rankose. Išvertė daug trumpų klasiškų giesmių, parašė Urugvajaus ir Paragvajaus tautinius himnus.

Juan Zorilla de San Martín (1855—1933 m.) — Patriarchas ir didžiausias urugvajiečių poetas, oratorius ir žurnalistas. Buvo mokytojas, atstovas, ministras Ispanijoje, Prancūzijoje ir kitose valstybėse, literatūros ir tarptautinės teisės profesorius, Karališkosios Ispanų Akademijos nariu, kalbos ir istorijos žinovas. Jo poezija ir intelektualinis svoris yra žinomas ir už Urugvajaus ribų. Mokinosi Santa Fe, o advokato titulą gavo čilės sostinėse Santiago universitete, kur gyvendamas paskelbė vieną savo

„Šeimos Draugas“ Per Tris Gentkarės!

Daugiau kaip per 30 metų Ex-Lax yra Amerikos labiausiai parduodamas liuosintojas.

Tai produktas, kuris turi prasi-
mušti į viršūnę... ir likti tenai!
Nesvarbu koki liuosintoją varto-
ji, del savo gero privalai mėginti
Ex-Lax.

Jis gerai veikia. Jis švelnus. Jis
lengva imti. Ex-Lax skonis kaip
gardaus šokolado. 10c. ir 25c. dėž-
tės pas visus vaistininkus.

SAUGOKITEŠ PAMERGINIMO
ATSAKYKITE JI PAKEICIANČIUI!
Gaminama tik vienas tikras Ex-Lax!
Išdėmėkite raišles „E-X-L-A-X“ ant
dėžutės ir ant kiekvienos plokštelės.
Kad gautumėte gerą pasekmę, re-
ikalaukite tikro Ex-Lax!

poezijos tomą „Vieno himno
gaidos“. Tiek šioje kaip ir ki-
toje poezijoje pastebima didelė
Becquer įtaka. Grįžęs į tėvynę,
parašo „Tėvynės Legendą“, po-
ema kurioje apdainuojama
Urugvajui davę laisvę herojai,
turėjusią didelį pasiekimo ir
suteikusią jam pirmo tautinio
poeto vardą. „Tabare“, toji di-
džioji epopeja apie indėnų čar-
rua rasę, paskelbta keliais me-
tais vėliau, ji padaro gerai pa-
žįstamą kitoms tautomis ir su-
silaukia kaip pirmo epiko is-
panų-amerikiečių poeto vardo.

Paskui parašo „Artigos epope-

ja“, dviejuose tomuose proza,
pilna lirizmo; „Kelionės įspu-
džius“, „Paskaitos ir Diskur-
sai“ ir daugelį kitokių veikalų
parašęs miršta be cento kiše-
nė.

Carlos Boxlo (1860-1926 m.)
— Studijavo Barcelonoje, ant
kurios šandie fašistai svaido iš
orlaivių degančią medžiagą.
Buvo žurnalistas, literatūros fa-
kulteto profesorius, parlamen-
to atstovas ir senatorius. 1885
m. paskelbė savo pirmąjį poe-
zijos tomą: „Užgesusios žvaig-
ždės“, vėliau „Sparnai kalnuo-
se“, „Mano žemės dainos“,
„Urugvajaus literatūros istori-
jos kritika“, „Juozaas Robles“
ir pilną emocijos ir simpatijos
biedniesiems poemą „Andriu-
kas“ ir kt.

Francisco Bauza (1851—99).
— Žurnalistas, diplomatas, mi-
nisteris, parašė: „Literatūros
studijos“, „Konstitucinės studi-
jos“ ir monumentaliską veika-
lą „Ispanų dominavimo Urug-
vajuje istorija“ (3 tomus).

Eduardo Acevedo Diaz (1851-
1921 m.). — Degantis žurnalis-
tas ir oratorius, politikas, se-
natorius ir diplomatas. Jis bu-
vo pirmas iš urugvajiečių, ku-
ris pradėjo rašyti istorines no-
veles. Geriausias jo kūriny-
s „Ismael“, vėliau „Kilpa ir kar-
das“, „Numirėlio šauksmas“ ir
kt.

(Bus daugiau)

Skelbimui Naujienose
duoda laudą dėlto,
kad pačios Naujienos
yra naudingos.

JUOKAI

AMERIKONISKAS LAIKRAŠTIS

Susinervinęs redaktoriaus pa-
dėjėjas nubėga pas šefą ir sa-
ko:

— Zudiko Flito pasigailėjo,
o mes jau įdėjome jo ekzeku-
cijos nuotrauką. Kaip dabar
bus?

Šefas ramiausiai atsako:

Jūs pakeiskite pavadinimą
taip:
— Štai, kas būtų įvykę su
žudiku Flitu, jei nebūtų jo pa-
gailėję.

TEISME

Prokuroras:—Vagystė pada-
ryta prityrusia ranka...

Kaltinamasis:—Jūs man pa-
taikaujate, pone prokurore.

LIETUVIAI

GYDYTOJAI IR DENTISTAI
Amerikos Lietuvių Doktorų
Draugijos Nariai

Phone CANAL 6122

DR. S. BIEŽIS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS

2201 West 22nd Street

Valandos: nuo 1-3 ir 7-8
Seredomis ir nedėl. pagal sutartį.
Rez. 6631 So. California Avenue
Telefonas Republic 7868

Ofiso Tel. Yards 5921

DR. BERTASH

756 West 35th St.

Cor. of 35th and Halsted Sts.
Ofiso valandos nuo 1-3 nuo 6:30-8:30
Nedėliomis pagal sutartį.
Rez. 4910 SO. MICHIGAN BLVD.
Tel. Kenwood 5107.

Ofiso Tel. Virginia 0036

Residence Tel. BEVERLY 8244

DR. T. DUNDULIS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS

4157 ARCHER AVENUE

Ofiso valandos:
nuo 2-4 ir nuo 6-8 val. vakaro
3939 SOUTH CLAREMONT AVE.
Valandos—9—10 A. M.
Nedėlioj pagal sutartį.

Dr. F. Pulsucki Le Van

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS

Valandos kasdien 2-4 ir 6-9 vak.

1957 W. Garfield Blvd.

Cor. Damen. Hemlock 6699

A. Montvid, M. D.

West Town State Bank Bldg.

2400 WEST MADISON STREET

Val. 1 iki 3 po pietų, 6 iki 8 vak.

Telefonas SEELEY 7330.

Namų telefonas Brunswick 0597

Office and Res. Phone Calumet 7472

Office Hours: 2-4 p. m. 7-8:30 p. m.

DR. ST. NAIKELIS

Physician and Surgeon

3261 So. Halsted Street

Dr. V. E. SIEDLINSKI

DENTISTAS

Pirm., Trečiadienį, Šeštadienį

4631 So. Ashland Ave.

Tel. Yards 0994.

Antradienį, Ketvirtadienį, Penktadienį

4143 So. Archer Ave.

Tel. Lafayette 3650

DR. STRIKOL'IS

Gydytojas ir Chirurgas

Ofisas 4645 SO. ASHLAND AVE.

Ofiso val.: Nuo 2 iki 4 ir nuo 6 iki 8

vak. Nedėlioj pagal susitarimą.

Ofiso Tel.: YARDS 4787

Namų Tel.: Prospect 1930

Tel. Yards 3146

VALANDOS: Nuo 11 iki 12, 2 iki 4

ir 7 iki 9

Pirmadieniais: 2 iki 4 ir 7 iki 9

Sventadieniais: 11 iki 12

Dr. V. A. Šimkus

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS

ir Akinius Pritaiko

3343 S. HALSTED ST.

DR. BRUNO J. ZUBRICKAS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS

2808 West 63rd St.

VALANDOS: 2-4 popiet ir 7-9

vakaro, trečiadieniais ir sekmadieniais pagal susitarimą.

Telefonas HEMLOCK 6111

DR. C. Z. VEZEL'IS

DENTISTAS

4645 So. Ashland Ave.

arti 47 Street

Tel. Yards 2246

Valandos nuo 9 iki 8 vakaro.

Seredoj pagal sutartį.

Kiti Lietuvių Doktorai

DR. P. J. BEINAR

(BEINARAUSKAS)

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS

6900 So. Halsted St.

Tel. Went. 1612 — Res. Yards 3955

Ofiso val.: 2-4 pp. ir 7-9 vak. Ser.

ir nedėlioj pagal sutartį.

Dr. Margeris

3325 So. Halsted St.

Valandos: nuo 10 r. iki 2 po pietų

ir nuo 6 iki 8 vakaro.

Sventadieniais tik susitarus.

Phone YARDS 7299

Tel. Office Wentworth 6330

Rez. Hyde Park 3395

Dr. Susanna Slakis

Moterių ir vaikų ligų gydytoja

6900 So. Halsted St.

Valandos—1-4 po pietų, 7-8 vak.

išskyrus seredomis ir subatomis

AKIŲ SPECIALISTAI

DR. VAITUSH, OPT.

LIETUVIS

Mano 20 metų praktikavimas

jūsų garantavimas.

Optometrical Akių Specialistas

Palengvina akių įtempimą, kuris

esti priežastimi galvos skaudėjimo,

svaigimo, akių aptemimo, nervuot-

umo, skaudamą akių karštį, atitaiso

trumparegystę ir toliaregystę. Pri-

rengia teisingai akinus. Visuose at-

sitikimuose egzaminavimas daromas

su elektra, parodančia matavimus

klaidas. Specialė atyda atkrepiama

į mokyklos vaikus. Kreivos akys

atitaisomos.

VALANDOS: nuo 10 ryto iki 8 v.

Nedėlioj tiktai pagal susitarimą.

Daugelyj atsitikimų akys atitaiso-

mos be akinų. Kainos pigiau kaip

pirma.

4712 South Ashland Av.

Phone YARDS 1373.

DR. G. SERNER

LIETUVIS AKIŲ GYDYTOJAS

Tel. Yards 1829

Pritaiko Akinus

Kreivas Akis

Ištaiso-

Ofisas ir Akinų Dirbtuvė

756 West 35th Street

kampas Halsted St.

Valandos: nuo 10 iki 4, nuo 6 iki 8

Nedėliomis pagal sutartį.

KITATAUCIAI

DR. HERZMAN

IŠ RUSIJOS

Gerai lietuviams žinomas per 31

metus kaip patyręs gydytojas chi-

rurgas ir akušeris.

Gydo staigias ir chroniškas ligas

vyrų, moterų ir vaikų pagal nau-

jausius metodus X-Ray ir kitokius

elektros prietaisus.

Ofisas ir Laboratorija

1034 W. 18th St., netoli Morgan St.

Valandos nuo 10—12 pietų ir

nuo 6 iki 7:30 val. vakaro.

Tel. CANAL 3110

Rezidencijos telefonai:

Superior 9454 ar Central 7464

Dr. Charles Segal

OFISAS

4729 So. Ashland Ave.

2-ros lubos

CHICAGO, ILL.

OFISO VALANDOS:

Nuo 10 iki 2 val. ryto, nuo 2 iki 4

val. popiet ir nuo 7 iki 8:30 val.

vakaro. Nedėliomis nuo 10 iki 12

valandą dienai.

Phone MIDWAY 2880.

Telefonas YARDS 0994

Dr. Maurice Kahn

4631 SOUTH ASHLAND AVE.

Ofiso valandos:

Nuo 10 iki 12 dienai, 2 iki 3 po

pietų, 7 iki 8 val. Ned. nuo 10 iki 12

Rez. Telephone PLAZA 2400

ADVOKATAI

K. P. GUGIS

ADVOKATAS

Miesto ofisas—127 N. Dearborn St.

Kamb. 1431-1434-Tel. Central 4411-2

Namų ofisas—3323 So. Halsted St.

Valandos vakarais nuo 6 iki 8:30

Telefonas YARDS 0818.

Ketvirtadieniais ir Sekmadieniais—

pagal sutartį.

JOSEPH J. GRISH

LIETUVIS ADVOKATAS

Telephone: Yards 1001.

4631 SO. ASHLAND AVENUE

Res. 6515 So. Rockwell St.

Telephone: Republic 9723.

Joseph V. Mockus, Jr.

ATTORNEY AT LAW

CHICAGO, ILL.

1664 West Madison St.

Telefonas MONROE 0701

Valandos: 9 ryto iki 9 vakaro.

A. A. SLAKIS

ADVOKATAS

7 So. Dearborn St.

Room 1230.

Ofiso Tel. CENTRAL 1824.

Namų Tel.—Hyde Park 3395.

Kaip kurėsi Lietuva

SLEŽEIVICIUS PRIEŠ KAPSUKĄ

Pasikalbėjimas su p. Felicija Bortkevičiene

1918 metų gruodžio mėn. pabaigoje ėjo Vilniuje gandai, kad bolševikai iš Minsko eina į Vilnių, kad jų kariuomenė esanti tarp Minsko ir Vileikos.

Gruodžio 19 d. grįžo Vilniui iš Rusijos Sleževičiai ir, tuoj pateko politinin sukurin. Vals-tiečiai laudiniai, socialdemo-kratai, kaip ir kitos lietuvių ir nelietuvių grupės, rinkdamiesi pasitarti, pasiinformuoti. Gruo-džio 20 d., išvažiavus didesnei ministerių kabineto daliai už-sienin, buvo aišku, kad reikia susiorganizuoti stipriau ir tu-rėti aiškia liniją, kaip gintis ir ką veikti. Liaudininkai manė paimti valdžią į savo rankas, bet reikėjo sužinoti, ką apie tai mano socialdemokratai. Tuo reikalu susaukta pasitarime dalyvavo: Dr. Alseika, as, M. Sleževičius, J. Vileišis, p. Novickienė ir M. Biržiška, Stp. Kairys, A. Janulaitis. Liau-dininkams pasisakius savo nu-sistatymą, socialdemokratai pa-reiškė, kad jie negali sutikti, nes reikia atsiklausti žmonių valios. Aš atsakiau:

—Nėra kada atsiklausti!

—Tada rizikuokit, bet žino-kit, kad jeigu pavyks, tai jus girs. o jeigu ne, tai keiks.

Likome vieni. Kitame pasita-

rime J. Makauskas, pulk. Skir-pa, pulk. Gužas ir kt. smarkiai ginčijomės dėl valdžios formos. Dr. Alseika siulė M. Sleževičiui būti diktatoriumi ir dauguma tam pritarė. Ta diktatura tęsė-si nuo 14—22 val. (25-XII) ir virto p'aeiu koalicioniu kabine-tu.

M. Sleževičius sutiko sudary-ti vyriausybę, bet ne kaipo dik-tatorius, o plačios koalicijos pagrindais. Momento svarbu-mas reikalavo turėti

visų grupių atstovus
vyriausybėje.

Kabinetas buvo sudarytas 1918 XII.26.

Tuo laiku leidome gandus, kad kariuomenėje yra apie 300 kareivių (faktinai apie 35 ir iš-tų tik trys mokėjo šaudyti). Nors tie kareiviai ir sudarė mi-nisterio pirmininko apsaugą, bet faktinai tai nebuvo jokia jėga.

Vokiečiai skubiai kraustėsi iš Vilniaus ir turtą pardavinėda-vo tiems, kas geriau užmokė-davo. Parduodavo ginklus, amuniciją, arklis, o telefono aparatus pardavė lenkams, lie-tuviams telegrafo aparatus (ar atvirkščiai), bet taip, kad nei lenkai, nei lietuviai negalėtų įruošti pilnos pašto-telegrafo įstaigos.

Be lietuvių ir lenkų valdžių, artėjant bolševikams, vietiniai komunistai dabartinėje lietuvių gimnazijoje paskelbė dar savo valdžią. Juos apsupo lenkai ir įvyko smarkus susišaudymas.

1919. I. 1 d. bolševikai ieškojo M. Sleževičiaus, norėdami areš-tuoti, bet pataikė ne į tą butą.

Vilniun slapta buvo atvykęs Aleksa Angarietis ir butinai, nes įspudis ir but atimtas bet koks "kontrrevoliucionieriams" buvo priešintis. Bolševikai buvo blogai ginkluoti, lėktuvų visai neturėjo, o triukšmą kėlė dide-lį. Ten, kur buvo mūsų taryba, įsikūrė jų štabas. Visi baldai ir kiti įrengimai buvo sudaužyti.

Pradžioje bolševikai elgėsi švelniai. Jų vietinės vyriausy-bės viršūnė sudarė lietuvių, menkesni ponai buvo lenkai ir žydai, o kareiviai buvo beveik visi rusai. Savo mitinguose jie pareiškė, kad jeigu prieš juos neis, tai jie nieko nedarys.

Kapsukas norėjo sukurti Raudonąją Lietuvą

Požela, Vac. Biržiška ir kt. lietuviai stėjo tarnaut pas bolševikus, nes norėjo apsaugot dvasinį ir medžiaginį turtą.

Viešuose bolševikų mitinguo-se, žinoma, nebudavo prieštara-vimų, bet mažesniuose kilda-vu ginčai tautiniais klausimais. Vilnius visada buvo tautinių kovų katilas. Tos kovos nenu-rimo net tarp vietinių komunis-tų įsigalėjus jų valdžiai, kuriems teoretiskai tautinis klau-simas neturėtų egzistuoti. Tauti-nis trynimasis bolševikų tarpe buvo visada.

Kapsukas tikrai norėjo įkurti nepriklausomą Raudonąją Lietuvą

Tam priešinosi rusai, lenkai ir žydai komunistai. Rusams bu-vo svarbu gauti maistą Rusi-jos gilumon, nes ten buvo ba-das. Išvežus keliems traukiniams Kapsukas daugiau vežti neleido. Tada iš Rusijos atėjo įsakymas leisti išvežti maistą. Kapsukas turėjo nusileisti. Kur bolševikai ilgiau pabuvo, ten žmonės galutinai išgydė nuo bolševizmo.

Vilniuje, darbininkų tarpe, bolševikai dėl įtakos kovojo su kun. Mukermanu. Iškalbingas

Nolly O'Daniel, Texas gubernatoriaus dukterė, kuri liko išrinkta Mardi Gras iškilnių karalaite.

žiškai juos paslėpti, bet man buvo atsakyta, kad bolševikai mokės įvertinti meną. Tuo Vil-nių bolševikams užėjus iš tų herbų liko vien šiukšlės.

Aš nutariau pasilikti Vilniu-ję, nes čia liko visas mūsų lei-dyklos "F. Bortkevičienė ir K. Grinius" turtas, knygos, doku-mentai ir bylos. "Lietuvos Uki-ninko" buvo 1918 m. išėję du numeriai, o atspausdinta 3 Nr. turėjau evakuot. "Liet. Ukinin-ką" su prenumeratorių adresais įdaviau Žilinskiui, kuris jį nu-gabeno Kaunan arkliais.

Pasirodžius papachoms Vil-niaus gatvėse, tam tikros tau-tybės moterys, labai maloniai sutiko. Buvo pašalė, sniego ne-daug, nuolat dundėjo patrankos. Pasirodė, kad Kapsukas liepė visas savo patrankas, ku-rių buvo tik aštuonios (ir iš tų pačių ne visos tinkamos), ve-žiot aplink miestą, kad sudary-tų labai "strošnos" kariuome-nės įspudis ir but atimtas bet koks "kontrrevoliucionieriams" buvo priešintis. Bolševikai buvo blogai ginkluoti, lėktuvų visai neturėjo, o triukšmą kėlė dide-lį. Ten, kur buvo mūsų taryba, įsikūrė jų štabas. Visi baldai ir kiti įrengimai buvo sudaužyti.

Iš Kaišiadorių išiname pės-čios geležkelio pabėgiais.

Greit privargau, negaliu eit-nes pylimas užpustytas sniegu. Miške, ant kalnelio, pamačiau sodybą. Aš nuėjau ten.

Rytą gavau arklį ir nuvažia-vau Kaunan.

Kaune labai nustebo, kad pa-sisekė atvažiuoti. Sleževičiui perdaviau Kapsuko pasiūlymus.

Sleževičius į tai atsakė: Pra-nešk jam, kad po trijų mėne-sių bolševikų nebus nė kojos Lietuvoje!

Gavau 100,000 markių ir skubinausi atgal, nes bijojau, kad bolševikai neužimtų Kaišiadorių. Grįžtant bolševikai nekratė, pinigų nuvežiau lai-mingai ir įteikiau M. Biržiškai. Kapsukas, išgirdęs Sleževičiaus atsakymą, labai supykto, mane beveik iškiliojo, bet kalėjiman-tuokart neišėjo. Po to susirgo. Kol kas buvo ramu.

Išgirdus, kad žada but nepa-prastas bolševikų susirinkimas, kur bus kviečiami tik patys iš-tikimieji bolševikai, nuėjau pas V. Bielskį ir paprašiau bilieto. Bilietą gavau.

Buvusiame geležinkeliečių klube jau iš pat ryto buvo pil-na žmonių.

Pasirodė, kad tai suauktas valstiečių ir žemės ūkio darbi-ninkų susirinkimas. Tikrų vals-tiečių ir darbininkų tarpo buvo įsimaišę, persirengę miesto ko-munistai. Susirinkime 3—5 va-landas buvo ginčijamasi dėl kalbos:

vest susirinkimą lietuviškai, ar lenkiškai.

Tai buvo netiesioginė kova už Vilniaus krašto lietuviškumą.

austras, likęs Vilniuje nuo vo-kiečių laikų, turėjo savo įtako-ję apie 3000 darbininkų, o bolševikai nė pusės to. Aišku, kad bolševikai neturėjo jam geros širdies ir vieną kartą suėmė bažnyčioje išvežė į Minską. Dėl to, pačiame miesto centre, bu-vo kilusios bažnyčiose pešty-nės, kurios užsitęsė tris dienas. Vokiečiams tarpininkaujant, po kurio laiko, kun. Mukermanas buvo išleistas užsienin, bet nu-kentėjo tie asmenys, kurie Vil-niuję už jį užsistojo. Žmonės siuntė delegatus prašydami pa-leisti kun. Mukermaną, o bolševikai delegatus areštuodavo.

Mane paskyrė gimnazijos I kl. lietuvių kalbos mokytoja. Viskam reikėjo pinigų: moky-tojai sėdi be algų, reikia mo-kėti skolą už manufaktūrą, ku-ri buvo paimta kareivių ap-mundravimui, reikia šelpti vargšus ir našlaičius. Reikia važiuot Kaunan. Einu pas Kap-suką.

Kapsukas sako:

—Važiuk, bet turi pasakyti M. Sleževičiui, kad įsiai išmes-tų iš valdžios kunigus ir susi-dėtų su manim. Aš turiu ga-rantijų, kad galėsiu tvarkytis nepriklausomai, demokratiniiais pagrindais. Atvežk atsakymą."

Koks bus atsakymas man buvo aišku, bet reikėjo sutikti, nes kitaip negausiu leidimo.

Pasisamdžiau vežiką ir drau-gė su p. Filomena Grincevičiu-te išvažiavau Kaunan. Tą dieną spėjome nuvažiuoti iki Vievio. Vievyje pilna kariuomenės, vi-si butai užimti. Bolševikai įsa-kė nakvot Vievyje, bet niekur nerandame vietos. Vienoje tro-belėje įsiprašėme bolševikų ka-rininko nors leist pasėdėt. Ka-rininkas susižavėjo Grincevičiu-te ir mudvi įsileido. Pasėrė ark-lį. Auštant išvažiavome. Sniego vis mažėjo ir pasirodė žemė. Vežikas nesutinka toliau vežti, kaip ligi Kaišiadorių.

Kaišiadoryse kitas upas. Bolševikų režimo nepatyrę jiems simpatizuoja ir į mudvi aiš-kiai šnairuoja. Vokiečiai iš san-dėlių parduoda bulves ir ruo-šias trauktis. Arklių negauna-me.

Iš Kaišiadorių išiname pės-čios geležkelio pabėgiais.

Greit privargau, negaliu eit-nes pylimas užpustytas sniegu. Miške, ant kalnelio, pamačiau sodybą. Aš nuėjau ten.

Rytą gavau arklį ir nuvažia-vau Kaunan.

Kaune labai nustebo, kad pa-sisekė atvažiuoti. Sleževičiui perdaviau Kapsuko pasiūlymus.

Sleževičius į tai atsakė: Pra-nešk jam, kad po trijų mėne-sių bolševikų nebus nė kojos Lietuvoje!

Gavau 100,000 markių ir skubinausi atgal, nes bijojau, kad bolševikai neužimtų Kaišiadorių. Grįžtant bolševikai nekratė, pinigų nuvežiau lai-mingai ir įteikiau M. Biržiškai. Kapsukas, išgirdęs Sleževičiaus atsakymą, labai supykto, mane beveik iškiliojo, bet kalėjiman-tuokart neišėjo. Po to susirgo. Kol kas buvo ramu.

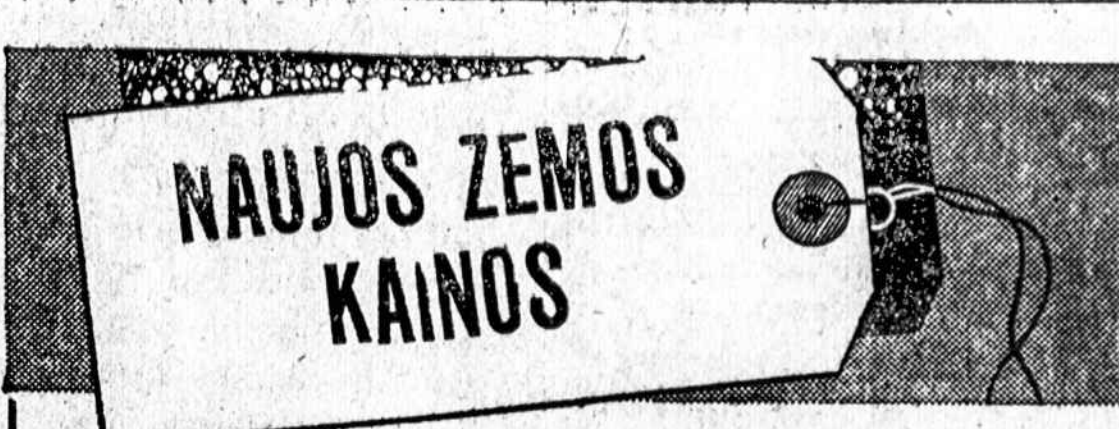
Išgirdus, kad žada but nepa-prastas bolševikų susirinkimas, kur bus kviečiami tik patys iš-tikimieji bolševikai, nuėjau pas V. Bielskį ir paprašiau bilieto. Bilietą gavau.

Buvusiame geležinkeliečių klube jau iš pat ryto buvo pil-na žmonių.

Pasirodė, kad tai suauktas valstiečių ir žemės ūkio darbi-ninkų susirinkimas. Tikrų vals-tiečių ir darbininkų tarpo buvo įsimaišę, persirengę miesto ko-munistai. Susirinkime 3—5 va-landas buvo ginčijamasi dėl kalbos:

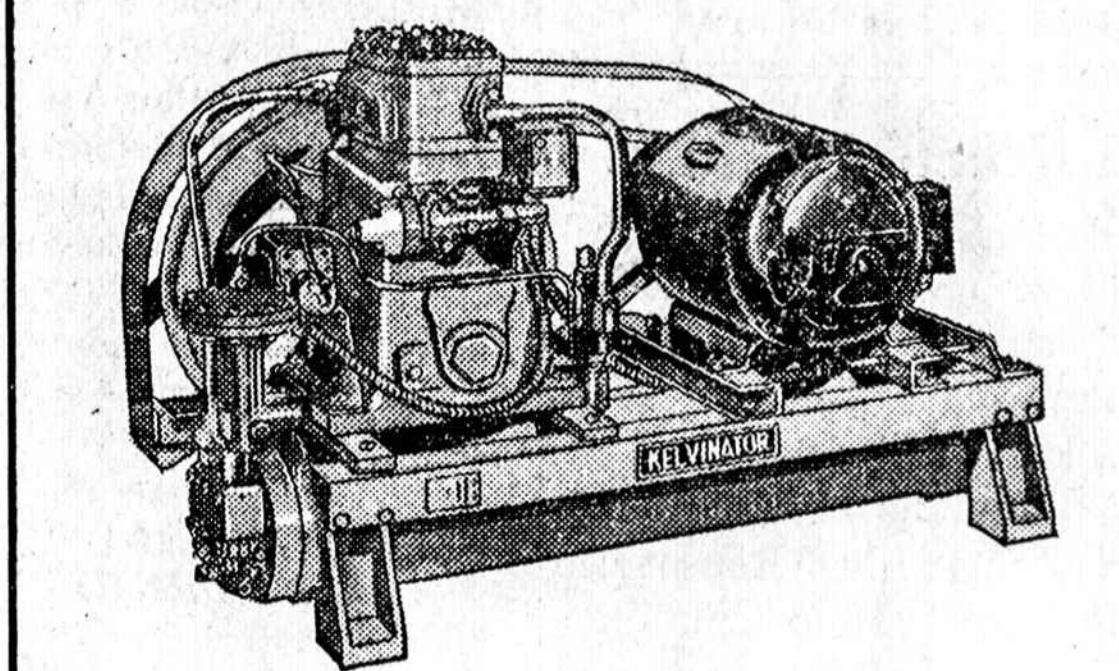
vest susirinkimą lietuviškai, ar lenkiškai.

Tai buvo netiesioginė kova už Vilniaus krašto lietuviškumą.

KELVINATORIŲ

Komercinems
Refrigeracijos Vienioms!

Kelvinatorių Kokybė --
Numazinta Kaina — Plus Edison Service

• Dabar—kol veikia šios nepaprastai žemos kainos Kelvinatorių kokybės refrigeracijos vienietoms—planuokite kaip modernizuoti savo refrigeracijos sistemą.

Turime didelį tipų ir miero pasirinkimą. Yra nuo 1/3 iki 3 arklų pajėgos—oru ar vandeniu vėdinamu.

Commonwealth Edison Company pasiūlo inžinierių patarnavimo pagelbą tinkamai refrigeracijai suplanuoti. Patogus pirkimo terminai—jūsų reikalams pritaikinti, — įskaitant "Meter-Matic" coin-a-day planą...Telefonuok dabar pilnoms žinioms gauti!

COMMONWEALTH EDISON COMPANY

72 West Adams Street
Telephone RANDolph 1200, Local 170

Vieniems kalbant kiti kėlė triukšmą. Komisarų nurodymu tvarka buvo grąžinta tuo budu, kad vieniems kalbant kiti nors tylėjo. Kaimo balsas paaiškėjo, kada prasidėjo pranešimai iš vietų. Valstiečių ir kaimo darbininkų buvo kitas nusistatymas, bet jie vengė kalbėti. Vienas išdrįsęs pasakė:

—Aš nieko neturiu prieš komunizmą, bet pirmiau buvo vienas ponas, o dabar dešimtis ir visį ima, veža, plėšia, mes nieko jau neturim.

Dalinkite žemes, norime turėti nuosavybę.

Kapsukas pradėjo aiškinti, kad komunistų valdžia, esą, viską duosianti, duosianti ir žemės. Norėdamas nukreipti dėmesį pasiulė išrinkti žemės reikalams komisiją. Komisijon išrinko tik miestelėnus, tada vėl kilo skandalas, nes pamatė, kad rinkimai neteisingi. Vėl Kapsukas įtikino, kad tai komisija tik surinks medžiagą, o kai reikėsią žemę dalinti, tai jau išrinksią komisiją ir pačių valstiečių.

Baigiantis susirinkimui pamačiau, kad viena lietuvė bolševikė šnairuoja į mane ir paklausė komunisto tvarkdario: —Kaip ji čia?

Bolševikas patikrino mano bilietą ir paliko mane ramybėje. Bet kitą rytą pas mane kra-tė. Kratą prižiūrėjo gudrus bolševikas, buvęs Dorpatu univer-siteto studentas. Ieškojo pinigų.

COAL

EGG	\$6.00
NUT	\$6.00
BIG LUMP	\$6.00
MINE RUN	\$5.75
SCREENINGS	\$5.00

PIRKIT DABAR! — ŠAUKITE DIENĄ IR NAKTĮ. Pristatymas Mieste ir Priemiesčiuose.

Tel. ARDMORE 6975

TURTAS \$2,800,000 **Rezervas** \$220,000

4192 S. ARCHER AVENUE
(North East Corner Archer and Sacramento Ave.)
Phone LAFAYETTE 0461

United States Government priežiūroje ir kiekvienai ypatai pinigai apdrausti iki \$5,000.00

Išmokėjom už padėtus pinigus **4%**

Duodam Paskolas ant 1-mų Morgičių

Safety Deposit Dežutes Galima Pasirenduoti

Ofiso Valandos: nuo 9 ryto iki 5 vak. Seredom nuo 9 iki 12 diena. Subatom nuo 9 ryto iki 8 val. vakaro.

STANDARD FEDERAL SAVINGS & LOAN ASSOCIATION of CHICAGO

JUSTIN MACKIEWICH President
HELEN KUCHINSKAS, Sec.

Sophie Barcus

RYTINĖ RADIO VALANDA

iš Stoties

W. G. E. S.

Kasdien nuo 8:30 v. ryte iki 9:15 v.

Išgirsit vėliausias žinias, muziką ir kitus įdomius pranešimus

Remkite tuos, kurie garsinasi "NAUJIENOSE"

NAUJA PAVASARINŲ MADŲ KNYGA

KAINA 15 CENTŲ

Tik ką gavome naują madų knygą, kurią galite gauti pas mus. Siųskite savo orderius:

NAUJIENOS
1739 S. Halsted St., Chicago, Ill.

Vardas.....

Adresas.....

Miestas.....

Valstija.....

Taisykite Savo Namus Pakol Viskas Atpige

Jeigu neturi pinigų, kreipkis į Naujienų spulką,—gausi paskolą ant ilgų metų.

1739 So. Halsted St. CHICAGO, ILL.

LIETUVOS NEPRIKLAIMYBĖS

20 Metų Sukakties Minėjimo Ženklius

GALI GAUTI NAUJIENOSE KAINA 25 CENTAI

Pelnas eina LIETUVOS AERO KLIUBO NAUDAI.

BUK SVEIKAS IR DŽIAUKIS GYVENIMU "REX BITTERS"

yra garsaus skonio tonikas, padarytas iš žiedų ir šaknų (Europine formula). Butelis šio žinomo biterio turėtų rasti kiekvienoje stuboje. Visai šeimynai patiks Rex Bitters. Pabandykite jį šiandien.

REX BITTERS COMPANY
Board of Trade Building, Room 1240

Reikalaukite tavarnose ir vaistinėse
Tavarnų savininkai reikalaukite savo dealerių
Tel. Wabash 4991-4990

Leo Norkus Jr.

Ambrosia & Nectar

BEER DISTRIBUTOR

GERKIT TIK GERĄ ALŲ, padarytą Chicagoj. Visi geria ir mėgsta AMBROSIA ALŲ, bet, prieto, išdirbėjai nusprendė padirbti dar geresnį alų, kurį užvardino NECTAR. Šis Alus yra pagamintas iš importuotų pirmos rūšies produktų.

Urmo (wholesale) kainomis pristato į alines ir kitas įstaigas. Visuomet krepkintis pas NORKŲ, kur gausite greitą ir teisingą patarnavimą.

2423 W. 64th Street Tel. Hemlock 6240

NAUJIENOS

The Lithuanian Daily News
Published Daily Except Sunday by
The Lithuanian News Pub. Co., Inc.
1739 South Halsted Street
Telephone CANal 8500

Subscription Rates:
\$8.00 per year in Canada
\$5.00 per year outside of Chicago
\$8.00 per year in Chicago
3c per copy.

Entered as Second Class Matter
March 7th 1914 at the Post Office
of Chicago, Ill. under the act of
March 3rd 1879.

Naujienos eina kasdien, išskyrant
sekmadienius. Leidžia Naujienų Ben-
drovė, 1739 S. Halsted St., Chicago,
Ill. Telefonas CANal 8500.

Užsakymo kaina:	
Chicagoje — paštu:	
Metams	\$8.00
Pusei metų	4.00
Trims mėnesiams	2.00
Dviem mėnesiams	1.50
Vienam mėnesiui	.75
Chicagoje per išnešiotojus:	
Viena kopija	3c
Savaitė	18c
Mėnesiui	75c

Saviųntose Valstijose, ne Chicagoje, paštu:	
(Atpiginta)	
Metams	\$5.00
Pusei metų	2.75
Trims mėnesiams	1.50
Dviem mėnesiams	1.00
Vienam mėnesiui	.50

Lietuvoje ir kitur užsieniuose	
Metams	\$8.00
Pusei metų	4.00
Trims mėnesiams	2.50
Pinigus reikia siųsti pašto Money Orderiu kartu su užsakymu.	

Rinkimų kampanija ar krašto reikalai?

Kai senatoriai Washingtono ir didieji laikraščiai šaukia prieš Rooseveltą tariamas slaptas "karo sutartis" su anglais ir francuzais, tai, klausant iš šalies, atrodo, kad jau prasidėjo prezidento rinkimų kampanija.

Partijų konvencijos, kurios nominuos kandidatus, įvyks tiksliai apie vidurį ateinančių metų, bet Rooseveltas priešams rupi kaip galint greičiau diskredituoti publikos akyse prezidentą ir jo politiką. Vieni jų bijo, kad jisai pats nekandidatuotų trečiam terminui (nors nedaugelis tiki, kad jisai tai darys), kiti nori, kad jisai nepravestų demokratų partijos konvencijoje tokio kandidato, kuris remia Naująją Dalybą. O republikonams, žinoma, bendrai svarbu, kad būtų nupuldytas dabartinės administracijos autoritetas.

Jeigu tie Rooseveltą kritikai būtų susirupinę Amerikos apsaugimui nuo karo, tai kelti riksmą prieš prezidento santykius su Anglija ir Francuzija nebūtų jokio reikalo. Sakysime, kad Rooseveltas būtų, kaip jo priešai kaltina, iš tiesų pasižadėjęs padėti anglams ir francuzams apsiginkluoti. Tai koks čia pavojus Amerikai? Juo Anglija ir Francuzija bus geriau apsiginklavusios, juo mažiau bus karo galimumo. Nes Hitleris ir Mussolini nedrįs jų pulsti.

Priešingai, karo pavojus bus juo didesnis, juo Anglija ir Francuzija bus mažiau pasiruošusios nuo vokiečių ir italų atsiginti.

Be to, dabar Anglija ir Francuzija dar nekariauja. Jeigu jos nori Amerikoje pirkti militarinių lėktuvų arba kitokių karo pabuklų ir jeigu jos siūlo užmokėti grynais pinigais, o ne prižadais, tai kokį pamatą gali turėti Amerikos valdžia joms tų reikmenų neparduoti? Tegu perka! Kai svetimos šalys čia daugiau pirsks, tai bus daugiau biznio ir darbų Amerikoje.

Vokietijos naciai ir Italijos fašistai pinigų neturi. Todėl su jais ir neapsimoka daryti kokį nors biznį.

Žodžiu, ta kampanija prieš Rooseveltą užsienio politiką yra vedama siaurais partiniais sumetimais. Jeigu ji jau dabar tokia triukšminga, tai kas bus ateinančiais metais, kai prisiartins kandidatų nominacijos ir rinkimai?

== APŽVALGA ==

KALBA APIE ANTRĄ ŽEMĖS REFORMĄ LIETUVOJE

Daugiausia atmainų Lietuvos ekonominiame ir socialiniame gyvenime yra padarę, tur but, žemės reformos įstatymas, kurį išleido Steigiamasis Seimas. Bet dabar jau kalbama Lietuvoje, kad reikia daryti antrą žemės reformą, vadovaujantis tuo principu, kad "žemė turi priklausyti tiems, kurie iš jos gyvena ir kurie moka ją išnaudoti." Mat, daugelį ūkių yra supirke stambieji valdininkai, bankininkai ir kitokie ponai, kurie tuose ūkiuose net negyvena.

Kas sumanė ir kas pravedė pirmąją žemės reformą? Apie tai įdomių faktų pateikė "L. Žinių" bendradarbiui kun. Mykolas Krupavičius, kuris buvo žemės ūkio ministeris St. Seime laikais ir žemės reformos įstatymą vykdė. Jisai nesisaviną viso kredito sau, bet sako, kad visos politinės srovės (išimant tautininkus) prisidėjo prie to, kad ta reforma įvykintų. O pirmutiniai žemės reformos sumanytojai buvo socialdemokratai, kurie, beje, taip pat

pirmutiniai iškėlė ir Lietuvos nepriklausomybės šūkį. Kun. Krupavičius taip atpasakojo tos reformos istoriją:

"Dėl žemės reformos galiu tik tiek pasakyti, kad teko ją įgyvendinti. M. Slezevičius ir kitos vyriausybės pažadėjo savanoriams ir bežemiams žemės, Steigiamasis Seimas nutarė, o aš ją daviau. Bet žemės reformos idėja yra sena, kaip senos Lietuvos nelaimės. Žemės reformos reikalą kėlė jau tada, kai kėlė lietuvių klausimą, nors tai dar nebuvo sukonkretingi, suformuluoti reikalavimai, bet žemės troškimas yra senas. Pamažu reikalavimai aiškėjo, ryškėjo. Žemės reformos reikalą labai iškėlė 1905 metais su savo Seimu. Karo metu tos organizuotos tautos dalys, kurios veikė Rusijoje, suformulavo savo reikalavimus. Lietuvoje žemės reformos reikalą iškėlė socialdemokratai, krikščionys demokratai ir liaudininkai.

"Tokia žemės reforma, kurią pravedė, buvo visų šitų politinių grupių postulas ir skirtumas buvo tik nes-

miniuose dalykuose, kaip dėl nenusavinamos normos dydžio ir dėl atlyginimo už nušavintą žemės."

Be tautininkai prie žemės reformos pravedimo neprisidėjo. Viena, jų nebuvo nė vieno atstovo St. Seime, kuris išleido tą įstatymą. Antra, jie kovojo prieš žemės reformą. Tautininkų partija buvo dvarininkų ir konservatyvių ponų partija. Todėl ji gaudavo mažai balsų rinkimuose. Kai po gruodžio 17 d. 1926 m. perversmo tautininkai smurtu pasigrobė valdžią ir savo rankas, tai jie ėmė grąžinti buv. dvarininkams nusavintą iš jų mišką, mokėti "atlyginimą" už jų nusavintą žemės ir šiaip teikti jiems visokias privilegijas. Be to, kiekvienas tautininkų šulas dabar jau yra įsigijęs palivarką arba ūkį, nekalbant apie vilas Palangoje, namus Kaune ir kitokias nuosavybes.

Štai dėlko Lietuvoje dabar keliama antros žemės reformos klausimas.

ISTORIJA PAGAL "TREČIĄJĮ PERIODĄ"

"Naujienuoms" teko kelis kartus pažymėti tą faktą, kad bolševikiška Rusijos valdžia padėjo atsigauti Vokietijos militarizmui po to, kai jis buvo sutriuškintas pasaulio kare. Šitą faktą prieš kiek laiko paminėjo ir mūsų specialūs korespondentas, kuris pastebėjo, kad po pasaulio karo —

"SSSR pirmoji suėjo su Vokietijos generaliniu štabu ir glaudžius bendradarbiavimo santykius."

Vokietijos karininkai ir karo pramonės specialistai padėjo bolševikams atstatyti Rusijos armiją ir sukūrė jos karinę pramonę; ir tuo pačiu laiku jie ta pramone naudojo, ginkluodami Vokietiją, kuriai Versalės taikos sutartis buvo uždraudusi gamintis dideles kanoles, nuodingus gazus, karo lėktuvus ir t.t. Tuos dalykus vokiečių karininkai slapta pasigaminavo Rusijoje. Be šitos sovietų valdžios pagalbos Vokietijos militarizmas anaipol nebūtų pasirodęs toks galingas, kai Hitleris įsteigė savo diktatūrą, ir pasaulis prieš jį šiandien nedrebėtų.

Tai yra visiems žinoma istorija. Bet J. Baltrušaitis, kuris pastaruoju laiku pamėgo kabinėti komunistų išmestą "trečiojo periodo" kisielių, bando tą istoriją "pataisyti". Ir kur jisai netaisys? Juk iš aukščiausiu paduotų faktų kiekvienas logiškas žmogus padarys išvadą, kad Rusijos komunistai, tie neva pasaulio proletariato laisvės čempionai, sukūrė galios pagrindą rudajai Hitlerio diktatūrai!

Tai gi jisai įrodinėja, kad tas Vokietijos militaristų bendradarbiavimas su Rusijos bolševizmu čia Vokietijos demokratų nusidai, nes, esą, po karo Vokietijoje įvyko revoliucija.

"Kaizeris pabėgo", rašo J. Baltrušaitis. "Neužilgo socialdemokratai paėmė valdžią ir savo rankas. Tai buvo dešimieji socialdemokratai."

Ir toliau:

"Kaip sakiau, Vokietiją valdė socialdemokratai. Tai buvo civilė, o ne karinė valdžia, diktatura. Ta valdžia valdė ir armiją. Socialdemokratai Noksė buvo jos ministeris. Socialdemokratai E. Valbertas buvo Vokietijos prezidentas."

Tai, girdi, jeigu "Naujienuos" kritikuoja tą vokiško militarizmo bendradarbiavimą su Rusijos bolševizmu, tai jos "eina prieš savo draugus vokiečius dešimtuosius socialistus."

Be to, tai tuščia pasaka. J. Baltrušaitis, dėja, drąsiai kalba apie dalykus, apie kuriuos jisai

neturi mažiausios nuovokos. Jau toks jo nikis. Jisai neperšeniai "aiškino" Anglijos parlamentarizmo sistemą ir surado joje tokį "įstatymą", kad premjeru arba kabineto nariu Anglijoje galis būti tik "pilnas lordas"; todėl, jeigu kabinetas susidaro iš Darbo Partijos narių, tai karalius kiekvienam jų duodas lordo titulą ir dar pridėdąs magaryčioms po dvarą! Nedaug geresnis jo "aiškinimas" ir pokarinės Vokietijos santykių su sovietų Rusija.

Laikinoji revoliucijos vyriausybė

Visų pirma yra netiesia, kad Vokietiją valdė "dešimieji socialdemokratai". Jie niekuomet jos nevaldė. Kaizeriui pabėgus, susidarė laikinoji "Liaudies Įgaliojinių" (Volksbevollmächtigte) vyriausybė iš šešių asmenų: trijų socialdemokratų "daugumiečių" (dešiniųjų) ir trijų nepriklausomųjų socialdemokratų (kairiųjų).

Šita vyriausybė paskelbė rinkimus į Steigiamąjį Seimą. Tuo tarpu komunistai, kurie tuomet buvo susiorganizavę į "Spartakio" grupę, ne tik atsisakė dalyvauti rinkimuose, bet savo konvencijoje nutarė prieš stiprią opoziciją Rožės Luxemburg, ruošties prie ginkluoto sukilimo. Rožė Luxemburg, įspėdama Karolį Liebknechtą ir kitus konvencijos daugumos vadus, pareiškė: "Kanuolės prieš visuotiną balsavimą — tai negerai!"

Spartakiečių sukilimas prieš socialdemokratinę Liaudies Įgaliojinių vyriausybę įvyko Berlyne 1919 m. sausio mėnesio pradžioje. Jisai buvo darbininkų savanorių nuslopintas, ir suminė armijos karininkai saivališkai nužudė Liebknechtą ir Luxemburgienę.

Tas broliždiškas karas Berlyne buvo, kaip daugelis Vokietijos istorijos tyrinėtojų sako, "revoliucijos Marnos mušis": jis pakirto revoliucijos energiją ir atgaivino senųjų militaristų viltis. Praėjus kuriam laikui, Vokietijos militaristai jau tiek įsidrąsino, kad įvyko garsusis Kappo "pučas", kuris privertė laikinąją vyriausybę bėgti iš Berlyno į Weimarą. Štai dėl ko ir Vokietijos Steigiamasis Seimas susirinko palyginti nedideliame provincijos mieste Weimare, o ne Berlyne.

Apie tą patį laiką, kai "spartakiečiai" pakėlė ginklą prieš revoliucinę vyriausybę Berlyne, jų vienminčiai sukilo Miunchene. Jiems čia pasisekė geriau, nes prie jų prisidėjo dalis nepriklausomųjų socialdemokratų (po Eisnerio vadovybės). Bavarijoje buvo paskelbta "soviety valdžia", kuri tačiau gyvavo tiksliai kokias dvi savaites. Jos sostinė, Miunchene, po to pradėjo organizuoti "nacional-socialistai" — ir šiandien tenai yra vyriausioji Hitlerio partijos buveinė — "Braunhaus" (rudasis namas)! Jame buvo pasirašyta ir garsioji "Miuncheno taika".

Baltrušaitis gali tais Vokietijos "spartakiečių" žygiais didžiulius. Bet mes manome, kad jie buvo demokratijos žudytojai, kurie pramynė kelią hitlerizmui.

Parlamentinės valdžios

Dėl tų sukilimų ir dėl spartakiečių boikotavimo rinkimų, buržuazinės partijos laimėjo daugumą vietų St. Seime. Todėl vieni socialdemokratai jau negalėjo sudaryti kabineto. Valdžios nuo to laiko buvo koalicinė.

"Spartakiečiai", pasivadinę dabar "komunistais", tęsė prieš valdžias kovą, gaudami gaušią pašalpą iš Komunistų Internacionalo, t. y. iš Rusijos sovietų valdžios. Tai, žinoma, buvo vanduo ant reakcijos malūno. Prisidėjo ir ekonominis krašto skurdas, kai Vokietijai teko

mokėti pasibaistėtiną karo "reparacijas".

Tokiu būdu 1922 m. rinkimus į reichstagą jau laimėjo nacionalistai, ir socialdemokratų visiškai pasitraukė iš valdžios. Kancleris Luther pradėjo išsukinėti nuo "reparacijų" mokėjimo. Tuomet Francuzijos, su pritarimu kitų Santarvės valdžių, okupavo Ruhr distriktą, ir pasėjo valiutos infliaciją sunaikino visas žmonių sulaupas...

Rusijos sovietų valdžia per tuos laikus kooperavo ne su Vokietijos socialdemokratais, kaip teigia J. Baltrušaitis, ir ne su demokratine respublika, bet su tos respublikos griovikais. Vėliau jie susiuostė su respublikos griovikais iš dešinės — su militaristais. Kada tai prasidėjo, sunku tikrai pasakyti, bet po Rapollo sutarties tarp Vokietijos ir Rusijos ėmė pasirodyti vokiečių socialistinėje ir demokratinėje spaudoje žinios apie "reichswehr" (Vokietijos armijos) atstovų misteriškas keliones į sovietų žemę. Toliau ta spauda kels kartus iškėlė aištėn, kad iš Rusijos į Vokietiją šmugelio keliu gabenama ginkla.

Socialdemokratų atstovai reichstage kėlė protestus prieš tą šmugelį. Laikraštis "Vorwärts" nurodė, kuriose vietose Rusijoje yra įsteigti slaptos vokiečių amunicijos ir nuodingų dujų dirbtuvės, kurios dirba po Vokietijos armijos karininkų ir specialistų priežiūra ir aprūndavo ginklais Vokietijos "reichswehrą". Apie tas Vokietijos socialdemokratų reikiavimas savo laiku atkartotinai rašė ir "Naujienuos".

Tokiu būdu J. Baltrušaitis niekus pasakoja, kuomet jisai teigia, kad tas slaptas Vokietijos ginklavinimas ėjo su socialdemokratų pritarimu. Yra tikras melas, kad karo ministeris tuomet buvo socialdemokratas Noksė. Jisai buvo ministeris tiksliai pirmaisiais respublikos metais; vėliau karo reikalų tvarkymas buvo pavestas gen. Von Seeckt'ui.

Tiesa, kad iki Hitleris buvo paskirtas kancleriu, Vokietijos valdžia buvo "civilė, o ne karinė". Bet kartu yra faktas, kad karo vadovybė, remiama nacionalistų (ir komunistų) darėsi vis labiau ir labiau nepriklausoma nuo parlamento ir nuo ministrų kabineto. Dar prieš Hitlerio laikus gen. Schleicher buvo patapęs tikruoju valdžios "bosu". (Hitleris jį nužudė 1934 m. birželio 30 d. "valymo" eigoje.)

Tai gi Rusijos komunistai daugiau, negu kas kitas, prisidėjo prie Vokietijos demokratijos sunaikinimo, remdami pirmaisiais respublikos metais ginkluotus sukilimus prieš darbininkų valdžią, o paskui slapta stiprindami Vokietijos militarizmą. Pagaliau, paskutiniaus Weimaro respublikos metais Maskva įsakė savo akliems pasisekėjams Vokietijoje eiti ranka už rankos su hitlerininkais. Tai jie padarė — ir Vokietijos demokratija žuvo.

Todėl J. Baltrušaitis be reikalo bando sufalsifikuoti istoriją. Tuos laikus žmonės dar atsimena.

Iš Lietuvos

"Neries" b-vė Klaipėdoje nupirkus geležies liejyklą

KAUNAS. — Kauniškė "Neries" akc. b-vė Klaipėdoje iš Latvijos piličio Gamzovs nupirkus geležies fabriką — liejyklą.

Amerikietis žurnalistas Robertas Sellmer, kurį buvo sumušusi Klaipėdos autonominė policija, paviešėjęs Kaune, išvyko į Varšuvą.

Prof. Šemeto atvykimo į Lietuvą proga

Prof. Bagdonui Šemetui parupo tolimi giminės Lietuvoje. — Tikrasis misijos tikslas. — Prof. Voldemaras esąs nuolatinis Berlyno svečias. — Berlyne leidžiamas ukrainiečių laikraštis. — Galima laukti neramaus pavasario. — Lietuvos vidaus politika.

(Mūsų specialaus korespondento Lietuvoje)

(Tęsinys)

Tai prof. B. Šemeto buvimas Kaune taip pat buvęs nepripažintas reikalas, juo labiau, kad jisai atsilankė čia dar prieš užsienio reikalų ministro Urbšio išvykimą į Berlyną. Europos spauda taip pat nekantriai laukia ministro Urbšio kelionės į Vokietiją.

Rodos, ministras Urbšys anksčiau išvyks į Berlyną, negu susirinks naujai išrinktas Klaipėdos krašto seimelis. Ir žinoma, tuomet Klaipėdos seimelis susirinks pasielgs taip, kaip jam po tų derybų bus iš Berlyno padiktuota.

Tai gi ministro Urbšio kelionės į Berlyną visai nekantriai laukia, nes tie pasitarimai turėsia Lietuvos užsienio politikoje labai svarbios reikšmės.

Juo labiau, kad veik tuo pačiu metu Berlyne įvyks pasitarimai ir su kitų valstybių atstovais užsienio politikoje pareigūnais. Lietuvos vidaus politikoje nematyti žymių pakitėjimų. Jei bent tektų suminėti, kad prieš pat tautininkų atstovų suvažiavimą atsistatydino jos pirmininkas J. Tubelis ir generalinis sekretorius daktaras Janavičius.

Tautininkų sąjungos pirmininkas yra Lietuvos valstybės prezidento skiriamas, taigi vieton J. Tubelio dabar tos sąjungos pirmininku paskirtas ministras pirmininkas kunigas Mironas, o generaliniu sekretorium pakviestas švietimo ministerijos departamento direktorius Kvilyks, anuomet buvęs š. Amerikoje.

Šioms atmainoms jau netenka pridurti didelės svarbos, nes J. Tubelis jau iš seniau iš politinio aktyvo gyvenimo yra nustumtas. Tautininkų atstovų suvažiavimas kaip kasmet užtruks vos vieną dieną ir tai vos keletas valandų posėdžiavimo. Iš klausyta valdomųjų tų sąjungos organų pranešimai, pasidalinta apgraišomis iš vietos gyvenimo išpuodžių, priimta keletas nereikšmingų rezoliucijų ir pasisvečiuota ir išsiskirstyta.

Ėjo gandai, kad pačiame suvažiavime mėginsia pasirodyti prof. A. Voldemaro šalininkai ir kad jie mėginsią savus į centro komitetą išrinkti, bet viso šito nebuvo. Suprantama, juk į suvažiavimą atstovais buvo paskirti tie, kurie nėra priešingi centro komiteto vedamai politikai.

Į centro komitetą išrinkti sakinę tautininkai ir veik visi atsakingi valdininkai, kaip štai finansų ministras J. Indriūnas, teisingumo ministras J. Gudauskas, seimo sekretorius B. Gudavičius, adv. Baltrušis, valstybės tarybos narys, buvęs Klaipėdos krašto guberniatorius J. Navakas, Seimo pirmas sekretorius A. Gilvydis, seimo narys J. Viliušis ir priskirti departamento direktorius Tiškus, departamento direktorius Barkauskas ir dar pora valdininkų. Žinoma, mandagumo dėlei pagerbtas garbės pirmininko išrinkimu J. Tubelis.

Bendrai reikia konstatuoti tą faktą, kad šiemet tautininkų suvažiavimas praėjo visai tylomis ir nepastebimai. Visai nepasakyla jokios reikšmingos kalbos ir veik tylosim apeita busiamų darbų programa.

Žodžiu, suvažiavimas praėjo visai nublukusiai. Žymėdina, kad šiame suvažiavime pasigirka, kad perचितais metais sulauk-

ta vos 1,500 naujų narių, bet nepasakytą kiek jų jau yra išstojusių. Išvada, tautininkų sąjunga nariais negausėja, bet greičiau smilksta.

Vėl kalbama, kad vidaus reikalų ministras bus paskirtas kitas asmuo, o taip pat pasitrauks iš pareigų valstybės kontrolierius inž. Šakenis, kuris kartu dabar yra ir seimo pirmininkas. Kas bus paskirtas kitas reikalų ministras, netenka nuginsti, bet valstybės kontrolierium greičiausiai bus paskirtas dabartinis teisingumo ministerijos generalinis sekretorius Drevinskas.

Tai Lietuvos vidaus politikoje "nieko naujo".

Nors tenka pabrėžti tą faktą, kad tautininkai vis labiau ir tvirtiau kalba apie vidaus pajėgų konsolidaciją, kurios dar taip neseniai kratėsi ir vis tvirtino, kad tokia konsolidacija jau įvykęs faktas.

O jei dabar taip kalbama, tai tenka daryti išvadą, kad ir patys tautininkai pripažįsta, kad tokios konsolidacijos nesama. Žymėdina ir tai, kad buvęs visuomeninio darbo vadybos valdytojas prof. kun. I. Tamošaitis iš visų politikos pareigų išstūmtas ir pasilikęs tik universiteto profesorium. O prof. I. Tamošaitis dar taip neseniai buvęs lyg ir tautininkų ideologas.

Vadinasi, visai netolimos praeities tautininkų žvaigždės gesa ir jų vietos lyg ir spindėti pradeda kitos, naujos, kurios betgi figuriniai imant nėra visai ryškios.

Tai tautininkai lyg ir pergyvena savo vidaus didžiulę krizę. Atrodytų, kad jiems pirmiems tektų stipriai pagaloguoti apie savo tarpe pajėgų konsolidaciją.

O tie, kurie patys savo tarpe darnaus gyvenimo neturi, juo labiau to darnumo negali siekti visame krašte, nes nėra pajėgus.

Tai tokios naujienos iš mūsų pilkosios padangės.

I—5—39. —J. K.

(GALAS)

Margumynai

Kalėdinės prancūzų sraigės

Kasmet gruodžio mėn. nuo 20 iki 23 d. į Paryžių ir į kitus didžiuosius Prancūzijos miestus važiuoja eilės prekinė traukinių su sraigėmis iš Bretonijos, Seudrės ir Arcacho no jlankos. Kučių dirca Prancūzijos miestuose nerasi žmogaus, kuris pietums ar vakarienei pirmiausia neužsikąstų sraigių. Sraigių sezonas Prancūzijoje paprastai esti nuo rugsėjo 1 d. iki gegužės 1 d. Tačiau vien per Kalėdas suvalgoma ištisas septintadalis visos sraigių apyvartos. Butent, visoje Prancūzijoje per Kalėdas suvalgoma net 70 milijonų sraigių. Pvz., praėjusiais metais Kalėdoms vien į Paryžių atvežta 85 tonos sraigių iš Bretonijos, 2,043 tonos iš Seudrės ir 100 tonų iš Arcacho no jlankos, t. y. viso apie 300 specialių prekinė traukinių. Per Kalėdas Prancūzijoje sraigės valgo ne tik turtuliai, bet ir patys neturtingieji. Pastarieji nusiperka bent pigiausai visai nublukusiai, žymėdina, kad šiame suvažiavime pasigirka, kad perचितais metais sulauk-

Chicago Lithuanian Society

CHICAGOS LIETUVIŲ DRAUGIJA

Pašalpos Ligoje, Pomirinių ir Kultūros Draugija
Draugijos Ofisas, 1739 So. Halsted Street. Telefonas Canal 0117

VALDYBA
K. KAIRIS, prezidentas J. DEGUTIS, išdėininkas
K. AUGUSTAS, vice-prezidentas P. GALSKIS, trustisas
V. MANKUS, sekretorius P. MILASEVICIUS, trustisas
P. MILLER, finansų sekretorius
DR. MONTVIDAS, Dr.-jos Daktaras, K. GUGIS, Dr.-jos Advokatas,
J. P. VARKALA, Draugijos Auditorius

JUBILIEJINIS KONTESTAS

Su šia mėnesio pradžia, butent, nuo vasario 1 d. prasideda Chicago Lietuvos Draugijos jubiliejinis kontestas naujiems nariams gauti. Kontestas truks penkiolika mėnesių.

Jau liko pakviesta visa eilė darbštesnių narių, kad dalyvauti konteste. Vadinasi, kad apsiimtų būti kontestantais. Nemažas burys jų jau atsiliapė. Taigi, sutiko būti kontestantais, štai kai kurių jų vardai: Mike Senko, J. Augaitis, S. Yorchis, Adomas Markunas, Frank Klikna, Stasys J. Petrauskas, Frank Bulaw, Bruno Arlauskis, S. Mockus, Juozas Žukas, Petras Lapenis, Vincas Černauskas, Juozas Ascilla ir K. Yokubka.

Kitus kontestantus paskelbsime vėliau.

Prieš kelias dienas buvo išsiųsti laišukai su pakvietaimu stoti į kontestą ir pasidaruoti draugijos gerovei. Laiškai buvo pasiųsti tokiems asmenims, kurie yra dalyvavę praeituose kontestuose arba šiaip pasidarbavę įrašydami naujus narius. Jei kas tokio laiško negavo, o norėtų konteste dalyvauti, tai visada yra "welcome". Praneškite tik apie tai kontesto vedėjui, kuris suteiks visas reikalingas informacijas apie kontestą.

K. AUGUSTAS,
Kontesto vedėjas.

IŠ CHICAGOS LIETUVIŲ DRAUGIJOS PRAEITIS

1934 metai

Valdyba-direktoriai:
Mickevičius — pirm.
C. Kairis — vice-pirm.
W. V. Mankus — nut. rašt.
P. Miller — fin. rašt.
J. Degutis — kasierius
P. Galskis ir
P. Milasevičius — izdo glob.

Draugijos daktaru kvotėju
Dr. Montvidas; legaliu patarėju
K. Gugis ir auditorius J. Varkala

Paukuta Transatlantinio
Skridimo Sąjungai \$25.00. Tokiu būdu draugija liko garbės nariu-rėmėju.

Prisidėta prie Pasaulinės
Parodos surengimo Lietuvių
Dienos su auka \$10.00.

Nutarta susirinkimams pasi-
baigus turėti programą iš pre-
lekcijų, kalbų ir dainų.

1935 metai

Valdyba liko išrinkta sena.
Nutarta rengti 25 metų jubi-
liejinį vajų naujiems nariams
gauti.

Suteikė įgaliojimą Julijai
August, kad atstovautų Draugijai
Viso Pasaulio Lietuvių
Kongrese Kaune, kuris įvyko
rugpjūčio mėnesį.

Pasiųsta protesto rezoliucija
į Tautų Lygą, Hagoje, protes-
tuojant prieš nesistengimą Lygos
sudrausti Vokietijos Hitlerį
besirengiantį pagrobti Klai-
pėdos kraštą ir grumojantį ka-
ru visai Europai, Taipgi kopija
rezoliucijos pasiųsta Eltos
žinių agentūrai Lietuvoje.

Pasiųsta rezoliucija protes-
tuojant prieš ateivių teisių var-
žymą Illinois valstijoje.

Draugija paėmė "Naujiene-
se" pusę puslapio antradieniais
savo organizacijos reikalams.

Victor Bagdonas

LOCAL & LONG DISTANCE
MOVING

Perkraustom. torničius, planus ir
visokius rankandus bei štorus.
Vežam į farmas ir kitus mies-
tus. Žema kaina. Musų Darbas ga-
rantuotas. Taipgi pristatom an-
glis į visas miesto dalis.

3406 So. Halsted St.

Saukiti Tel. YARDS 3408

Rockford, Ill.

Šis tas apie p-ia Oną
Sinkevičienę

Tai mūsų mandagiosios Onutės ponios Sinkevičienės atvaizdas. Šia proga paduosiu apie ją kiek daugiau informacijų. Vedybų varpai suskambėjo 1918 metais, kai Martynas Sinkevičius vedė Onutę Šinkaitę iš Lefard, Ill. Jie ryžosi drauge gyvenimu džiaugtis ir kurti sau ateitį. P-ia Sinkevičienė jau tada jautė didelį patraukimą visuomeniniam darbui. Ji pasižymėjo dideliu tolerantiškumu, kilniais pasimojimais kurybiniu pajėgumu.

Atsidurusi naujose aplinkybėse, ji greitai susiorientavo ir sumezgė glaudžius ryšius su vietos veikėjais. Susidarė grupė žmonių, apie kurią pradėjo sukilti pažangus judėjimas. Ir toje grupėje kaip tik pasireiškė p-ia Sinkevičienė. Turėdama didelį palinkimą muzikai, ji pradėjo studijuoti dainavimą. Nepraėjo daug laiko, kaip ji pasidarė mūsų kolonijoje tikra pažiba. Jau per ilgus metus ji garbingai puošia mūsų sceną.

Pats p. Sinkevičius taip pat yra plačių pažiūrų ir menų pamėgęs žmogus. To dėka ponų Sinkevičių namai pasidarė lyg ir savo ryšies kultūrinės veiklos centras Rockforde. Pas juos nuolat renkasi įvairios komisijos, kurios išdirba įvairius planus ir, taip sakant, nustato gaires tolimesniam visuomeniniam veikimui.

Apie p-ia Sinkevičienę tenka pasakyti, jog ji yra tikra kurėja to, kas yra kilnaus ir gražaus mūsų vietos lietuvių gyvenime. Ji ne tik yra kupina visokių naudingų sumanymų, bet taip pat sugeba tuos sumanymus išpopuliarizuoti, pravesiti juos gyvenimui. Štai jums geriausias pavyzdys: kai čia pradėjo organizuotis Rockfordo Lietuvių Kultūros Draugija, tai p-ia Sinkevičienė buvo pirmųjų narių eilėse. Ir kas svarbiausia — ji nuo pat pirmos dienos pasidarė aktyvė narė. Per paskutinius dvejus metus su viršum ji su atsidavimu dirba pastovioje komisijoje vaidindama ten itin svarbų vaidmenį.

Žodžiu sakant, p-ia Sinkevi-

Stasys J. Petrauskas, Rockfordo Lietuvių Kultūros Draugijos sekretorius išdėininkas, kuris pirmas stojo į Jubiliejinio kontesto darbuotojų eiles, atseit, liko kontestantas.

Žinodami jo nepaprastą energiją ir pasiryžimą, galime drąsiai sakyti, jog jis nepaliks, kaip sakoma, "akmens ant akmenų", kad tik galėtų daugiau narių įrašyti į Chicago Lietuvos Draugiją.

St. Charles, Ill.

St. Charles Lietuvos Kultūros Draugijos susirinkimas įvyko sausio 22 d. svarbiausias dalykas buvo valdybos rinkimai. Pirmininku trečiam terminui ir vėl liko išrinktas R. P. Gričiūnas. Pirmininko pagalbininku liko senasis J. Tamošiūnas. Taip pat išrinkti vienbalsiai išdėininku J. Kukoraitis, sekretore A. Dell Novogrudsky, izdo globėjais Alex Ablan ir J. Sherpitis. Rengimų komisija pasiliks senoji: p-ia Domicelė Brazonis, J. Janušas ir S. Chakas.

—Narys

Cicero, Ill.

Cicero Kultūros Draugijos nariai pilnai pritaria rengiamam bazarui, kuris įvyks kuvo 25 ir 26 dienomis. Nariai yra pasiryžę kiek galima daugiau serijų išplatinti. Tie nariai, kurie paimitas serijas jau išplatino, paimkite jų daugiau platinti. Serijų reikalais kreipkitės į K. Yokubką: 1614 S. 50 Ave. Štai šie mūsų nariai pasiėmė serijas platinti: Ig. Zigmant, P. Atkočiūnas, Z. Gulbinas, E. Stankevičius, S. Tonaitis, V. Širkšno, A. Zinevičius, J. Augaitis, A. Survillo, R. Gužauskas, R. Schultz, A. Stoškus, M. Gushus, J. Brazis, V. Stanevicius, M. Yokubka, M. Rodavice ir T. Balevičius.

—K. Yokubka

Čienė savo nenuilstamu darbu ir pasiryžimu tiesia platų kultūrinį kelią lietuvių išeivijos viešame gyvenime.

Aš linkiu p-iai Sinkevičienei kuo geriausios sveikatos ir tikimais, kad ir ateityje toji veiklioji Onutė su tokiu jau pasiryžimu dirbs mūsų kultūrinius darbus. —Volungis.

CHICAGOS LIETUVIŲ DRAUGIJA RENGIA BAZARĄ

Kovo 25 ir 26 d. Lietuvių Auditorijoje, 3133 South Halsted St., įvyks Chicago Lietuvos Draugijos bazaras. Bazare bus išdalinta daug dovanų. Draugijos nariai biznieriai pažada paramą šiam bazarui.

TIKIETAI Į BAZARĄ IR DOVANOS

Draugija išleido šimtus serijų-tikių. Tikietai geri per abu vakarus.

Tikių platimui kviečiu Draugijos narius. Už kiekvieną išleistą seriją Draugija duoda dovaną. Draugijos nariai platindami bazaro serijas atliks naudingą darbą organizacijos labui, taipgi gaus dovaną. Serijas kviečiam pasiimti Draugijos ofise.

PELNAS NUO BAZARO

Padarytas pelnas bazare eis naudai Lietuvių Moksleivių Stipendijos Fondui, iš kurio bus teikiama parama Draugijos nariams lankantiems aukštesnę mokyklą, išteigimui sporto skyrių ir kitiems kultūriniais reikalams. Kilniam darbui verta visiems Draugijos nariams ateiti į paramą. —Alex Ambrozevičia.

Gary, Ind.

Iš Gary Lietuvių Kultūros Draugijos veiklos

Gary Lietuvių Kultūros Draugijos susirinkimas įvyko sausio 15 d. Pirmiausia buvo aptarti visi draugijos reikalai, o paskui jau eita prie naujos valdybos rinkimų. Musų senasis pirmininkas įteikė rezignaciją ir pareiškė, jog negalėsias toliau pirmininko pareigas eiti. Prašė jis, kad jo vieton būtų kitas išrinktas. Buvęs pirmininkas J. A. Grakey atsakė toliau pirmininko pareigas eiti vyriausiai dėl to, kad labai daug turi visokių darbų. O čia kaip tik pasitaiko taip, kad kitos organizacijos susirinkimai įvyksta tuo pačiu laiku, kaip ir kultūros draugijos. Kadangi jis ten irgi yra pareigūnas, tai dēlei to jam susidarė daug neparamumų. Priverstas tad jis buvo iš kultūros draugijos vadovybės pasitraukti.

I valdybą šiems metams liko išrinkti šie asmenys:

Pirmininkas Kazys Purvinis
vice-pirmininku St. Misevich
raštininku Chester Prakura-

lis
izdo globėjais M. Vačulis ir St. Kuchis

maršalka A. Kazlauskas
G. Petrakis pasilieka sekre-

torius išdėininkas.
Naujoji valdyba yra pasiryžusi dėti visas pastangas, kad ir toliau kultūros draugija augtų ir klestėtų. —Narys.

ROCKFORDO LIETUVIŲ KULTŪROS DRAUGIJOS METINIS SUSIRINKIMAS

Rockfordo Lietuvių Kultūros Draugijos metinis susirinkimas įvyks sausio 15 d. S. M. ir S. F. svetainėje. Iš svarbiausių šio susirinkimo dienotvarkės punktų, tur but, buvo valdybos rinkimas 1939 metams. Tenka tikrai pasidžiaugti ir pasigerėti, kad prie organizacijos vairo ir iš viso draugijos veikimo aparate dalyvauja aštuoniolika metų nuošimčių jaunos kartos žmonių. Ir jie veikia nuoširdžiai ir su dideliu pasiryžimu. Tikrai reikia džiaugtis, kaip jie sugeba konstruktyviai darbuotis organizacijos gerovei.

Pirmininku ir šiems metams liko išrinktas Medastas A. Gipsas. Tai pavyzdingas jaunuolis su visa siela ir širdžia atsidavęs lietuvių. Jis tikrai nesigaili darbo pažangiam judėjimui.

Vice-pirmininku liko išrinktas Lukas, kuris lietuvių draugijame gyvenime dar tebėra, galima sakyti, naujokas. Tačiau kultūričių veikimu jis yra puštinai susiinteresavęs ir juo tolyn, juo labiau įsitraukia į darbą. Aš p. Luką pažįstu kaip šios draugijos uolų patirijotą, todėl nedvejodamas galiu pasakyti, kad iš jo laikui bėgant išsivystys šaunus darbuotojas.

Protokolų sekretorė pasilieka senoji, butent, p-lė Birutė Evans. Tai darbšti ir kukli lietuviutė, kuri gražiai kalba ir rašo lietuviškai. Iš profesijos ji yra stenografė, kuri tame darbe turi labai gerą patyrimą.

Bronius Vasylius antriems metams pasiliko izdo globėju. Tai ramus būdo ir lošiškas vyras, kuris su atsidėjimu dirba jam pavyestą darbą.

Bruno Yomantas — tai kitas izdo globėjas. Jis yra labai populiarius vyras ir pažiba sporto rajeliuose. Net kitų valstijų sporto mėgėjai jį pažįsta.

Beje, susirinkimas nutarė pasveikinti "Naujienas" dvidešimt penkių metų jubiliejaus proga ir paskyrė penkis dolerius kaip dovaną. —Žvalgas.

Remkite tuos, kurie garsinasi "NAUJIEŅOSE"

KELIONIŲ SVAJONĖS PAVASARĮ

Baigiantis žiemai, užsienyje lionės kainos iš Amerikos į Europą, reiskia nemažas sutaupymas. Atvažiavusio kelionės laikas apribotas iki 28 dienų, išskaitant atvažiavimo ir išvažiavimo dienas iš New Yorko. Tų keturių savaitių stovėjimui galima paruošti programą, kas verta apžiūrėti.

Dar vieną pakeitimą praneša Hapag-Lloyd, kuris liečia laivus "Berlin" ir "St. Louis". Šių laivų turistų klasė bus pakeista ir duodama trečiosios klasės keleiviams. Visokios informacijos maloniai teikiamos laivakorėjų agentų ar Hapag-Lloyd agentūrose. (Skelb.)

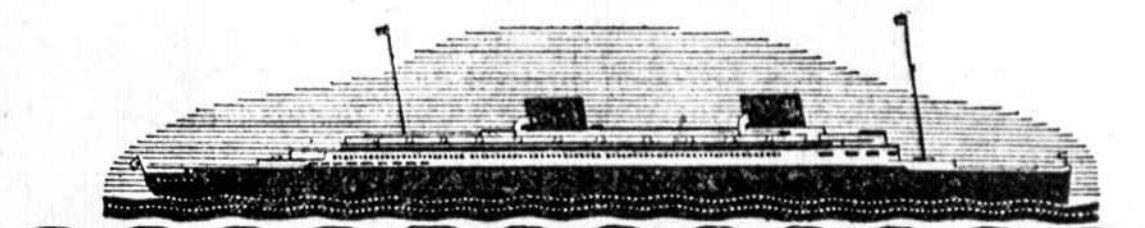

Raumenų Skausmo Pašalinimas Teikia Smagumą!

Milioni vartoja šį garsų plasterį nuo raumenų skausmo, nes jis šildo, ramina ir paremia. Lengvas vartoti. Ekonomiškas. Pirmam raumenų skausmui gnybtelėjus, pridėk—

Johnson RED CROSS PLASTER

Pastebėkit Raudoną Kryžių ant Plasterio kada pirsit Padarytas Johnson & Johnson didžiausiu pasauly chirauginių dalykų išdėbėju PARDUODAMAS VAISTINĖSE

DIDELĖ EKSKURSIJA Į LIETUVĄ

Rengia ir prižiuri
LIETUVIŲ LAIVAKORČIŲ
AGENTŲ SĄJUNGA
AMERIKOJE

Populiariu Ekspresiniu Garlaiviu

EUROPA

Išplauks iš New Yorko
GEGUŽĖS 13, 1939

Greiti traukiniai prie pat laivo
EUROPA Bremerhavene užtikrina patogią kelionę į Kauną ir Klaipėdą

"NAUJIENŲ" JUBILIEJINIS KONCERTAS

Ashland Blvd. Auditorijoje
SEKMADIENY, KOVO-MARCH 12, 1939

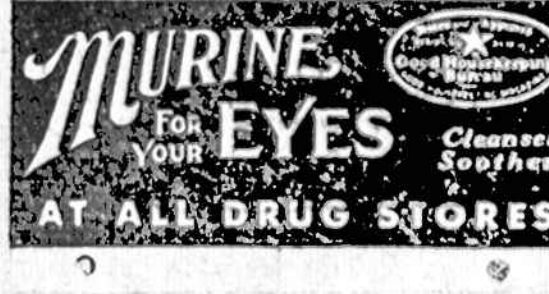
NEW TOOTH PASTE CLEANS DANGER AREAS EVEN WATER MAY NOT ENTER

Imagine a delightfully different tooth paste that foams into a "bubble bath" fine enough to clean pits and cracks so tiny even water may not enter them!
That's exactly what happens the instant saliva and brush touch the NEW formula Listerine Tooth Paste, supercharged with amazing Luster-Foam detergent. You wouldn't believe how it cleans, brightens, polishes... leaves the entire mouth so much fresher and cleaner.
Ask for the big 2 1/2 oz. tube or, better still, the double size 4 oz. tube containing more than 34 pound of tooth paste. At any drug counter. Listerine Pharmaceutical Co., St. Louis, Mo.

THE NEW FORMULA
LISTERINE TOOTH PASTE
Supercharged with Luster-foam

ARE YOU SUFFERING FROM EYE STRAIN

due to dust, sun, light glare, driving, movies, reading, etc.
Do your eyes burn—feel tired, uncomfortable? Try Murine. It contains 7 helpful ingredients which cleanse and clear eyes reduced from fatigue—make your eyes feel clean, fresh, alive! Much more effective than boric acid. Send for trial bottle. Mail 10c (stamps or coin) with your name and address to The Murine Co., Dept. MF, Chicago, Ill.

Diena Iš Dienos

Širdingai Ačiū Joniškiečių Kliubui

Gavus malonią žinutę, kad Joniškiečių L. K. Kliubas, savo metiniame susirinkime, nutarė man dovanoti paskolą, kurią buvo man davęs prieš keletą metų, kai aš buvau kančinama ligos. Jokių išteklių tada neturėjau gydytis.

Skaudus likimas buvo taip prispaudęs, jog vilties žvaigždutė mano niurioj ir tamsioj padangėj jau baigė užgesti. Bet labdaringi, ir nuoširdūs Joniškiečių Kliubo draugai ištiesė man ranką ir padėjo iš sunkios ligos atsikelti. Nuo pat pradžios buvau šio klubo narys, labai gailiuosi, kad šiandien nesu, ir negaliu nors savo triušui bei darbeliui atsilyginti. Dar

kartą priimkite mano dėkingumą, ypatingai mano jaunystės draugė p-ia Mickevičienė. Antanina Burnickienė.

Nusisekė Grand Openingas

Sausio 28 ir 29 d. įvyko Grand Openingas, The Pine Tavern, 8340 S. Halsted st. Šio taverno savininkai yra Adomas ir Veronika Pipirai. Sykiu kooperuoja ir Bessie Liksna.

Grand openingas gerai nusisekė ir visi svečiai turėjo daug linksmy valandų.

— Steponas.

Išsiėmė Leidimus Vedyboms (Chicagoj)

Anton Supol, 47, su Antonie Kazda, 33

Carl Bolder, 23, su Lydia Smedul, 18

Chester Novak, 23, su Lucille Kunevich, 20

SUSIRINKIMAI

Bridgeport Dr-stės Palaimintos Lietuvos susirinkimas įvyks vasario 8 d. 8 val. vak. Chicago Lietuvos Auditorijoje. Malonėkite laiku pributi, nes yra daug ką aptarti. —Valdyba

Draugystės Sadžiausios Širdies Viešpaties Jėzaus mėnesinis susirinkimas įvyks šįvakar 7:30 val. Chicago Lietuvos Auditorijoje 3133 So. Halsted St. Malonėkite visi atsilankyti, nes bus daug svarbių dalykų aptarti. Frank Bakutis, nut. rašt.

GRAND OPENING

— OF —

Joe's Grill Tavernos ir Svetainės

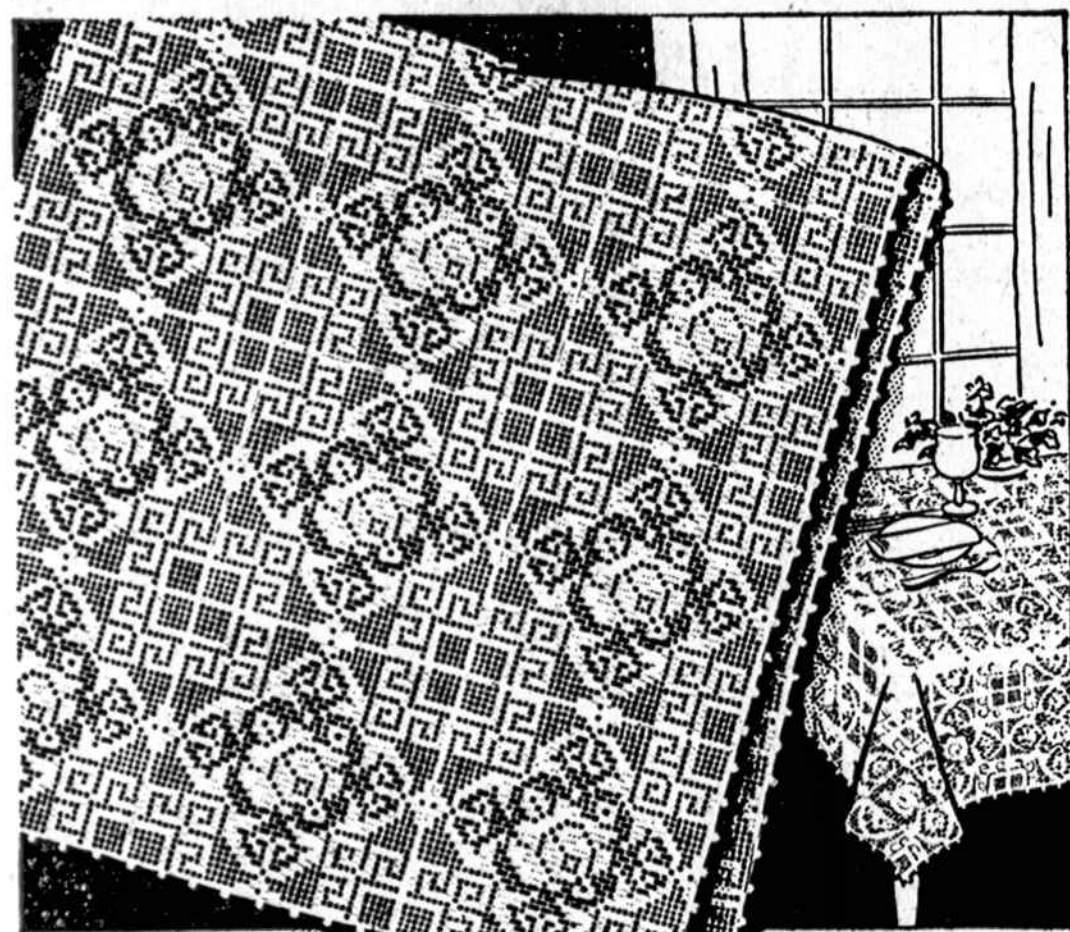
12304 South Halsted Street

Pėtnyčioj, Subatoj ir Nedėlioj

VASARIO 10—11 ir 12 D. D.

Nuoširdžiai kviečiame visus atsilankyti į mūsų biznio atidarymo iškilmes. Svečiai bus maloniai priimti ir vaišinami. Pėtnyčioj žuvis ir spaghetti. Vištienos pietūs ir namie darytos dešros. Vaisės, gera muzika, SOKIAL. Patenkins visus svečius.

VALĖ IR JUOZAS GAIDELIAI, Savininkai.

COPY. 1939, NEEDLECRAFT SERVICE, INC.

FILET CROCHETED SQUARE PATTERN 1962

No. 1962 — Labai gražus dezenis staltiesei.

NAUJIENOS NEEDLECRAFT DEPT.,
1739 So. Halsted St., Chicago, Ill.

No. 1962

Cia įdedu 10 centų ir prašau atsiųsti man Pavyzdį No. ....

Vardas ir pavardė .....

Adresas .....

Miestas ir valstija .....

PETER PEN

Reikalauja Perskirų

Frances Butkiewicz nuo Benedikto Butkiewicz

Gavo Perskiras

Edward Yunowich nuo Rena Yunowich

Florence Zieman nuo Frank Zieman

Politika

Roselandiečiai Indorsavo Kelly Ir Lindell

Politikos klubas remia abiejų kandidatus

ROSELAND. — Suvenytas Lietuvių Amerikos Piliiečių 9 Wardos Klubas turėjo savo metinį susirinkimą sausio 31 dieną, V. Šv. parapijos svetainėje.

Susirinkimas, kaip metinis, buvo skaitlingas nariais. Buvo atėjus 9 Wardo aldermonas Arthur G. Lindell ir S. W. Govier, kurie daug papasakojo apie save ir savo atliktus darbus.

S. W. Govier agitavo už dabartinį Chicago mērą Kelly ir už A. G. Lindell, kuris vėl kandidatuoja į 9 Wardo aldermonus. Nors A. G. Lindell yra republikonas, bet gerai sugyvena su demokratais, kaip su mēru Kelly, taip ir su S. W. Govier. Abu jie Lindell'o kandidatūrą remia.

Stato kandidatams

Susirinkimas indorsavo Kelly ir Lindell kandidatus, priimdami tam tikras rezoliucijas, kuriose klubas pastatė kandidatams tam tikrus reikalavimus, kuriuos turės įvykinti, jei bus išrinkti. —A. Narbutas.

Naujas Golden Star Klubas Narys — Dr. A. W. Jacobs

Jaunas Roselando dentistas

ROSELAND. — Golden Star Klubas metiniame susirinkime, kuris įvyko sausio 27 d., Klubo kambariuose, buvo pridūta aplikacija nuo Dr. Anton W. Jacobs-Jokubausko, kaip naujo nario, prisirašančio prie klubo.

Dr. A. W. Jacobs aplikacija buvo priimta apsilenkiant su klubo konstitucija, reikalaujančia, kad kandidatas dalyvautų susirinkime. Dr. A. W. Jacobsui buvo padaryta išimtis, nes vakarais jis turi daug ligonių priimti.

Dr. A. W. Jacobs-Jokubauskas yra dentistas, dar jaunas, bet per trumpą laiką įsigijo gerą vardą tarpe roselandiečių. Tai jo malonus, draugiškas apsiėjimas su savo pacientais. Kada tik atsilankys pas Dr. A. W. Jacobs, visada rasi didelę eilę laukiančiųjų. Garbė Golden Star Klubui gavus tokį narį kaip Dr. A. W. Jacobs.

A. Narbutas.

SMERKIA ELEVEITERIŲ LINIJAS

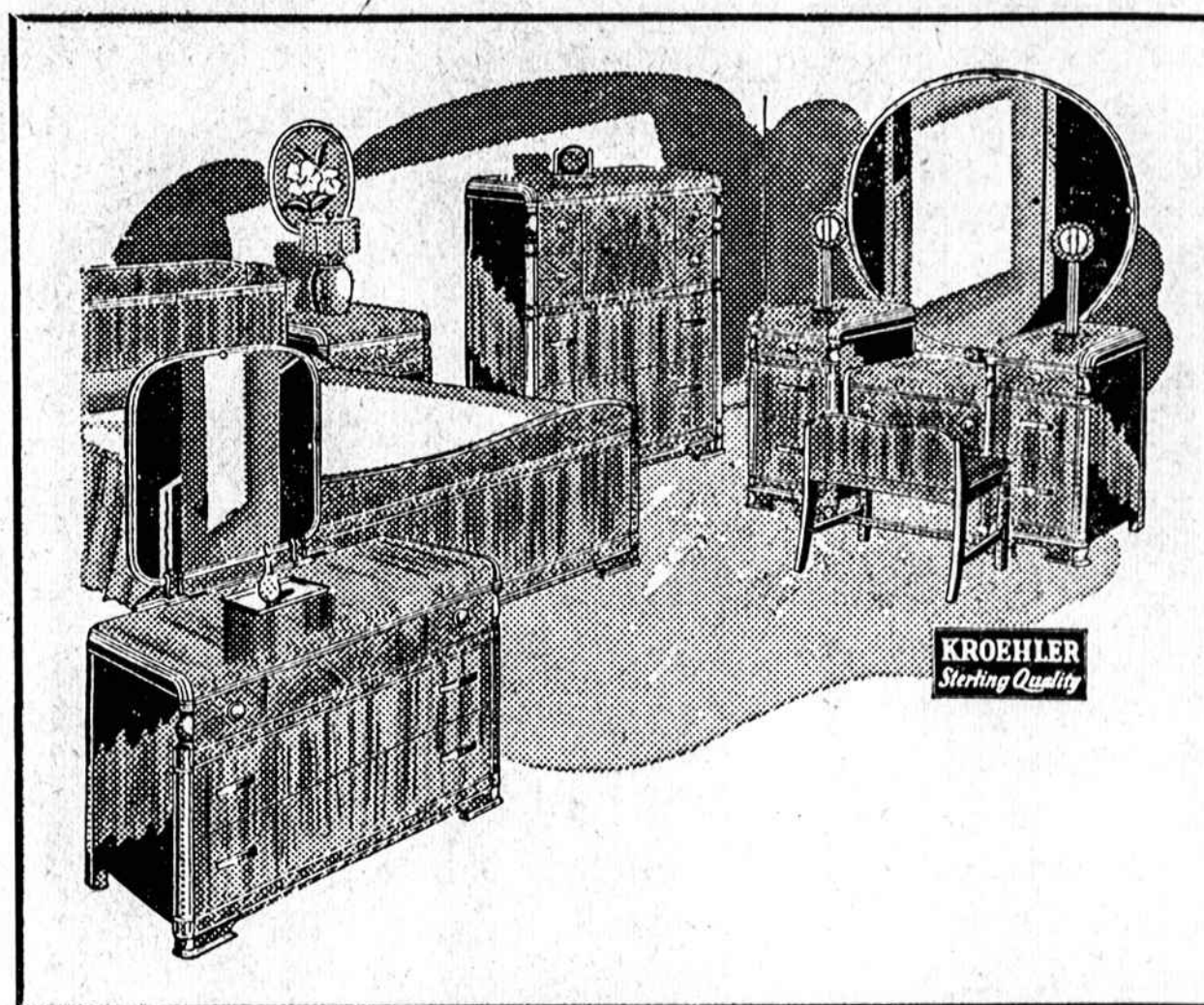
Illinois Commerce Commission, kuri tvarko viešas įmones Illinois valstijoje, padarė trijų eleveiterių traukinių nelaimių

tyrinėjimą (nelaimės įvyko per eilą pirmadienį) ir paskeibė raportą, kuriame smerkia linijos vedėjus už apsileidimą. Koinisija reikalauja, kad Linijos viršininkai sudėtų automatiškus

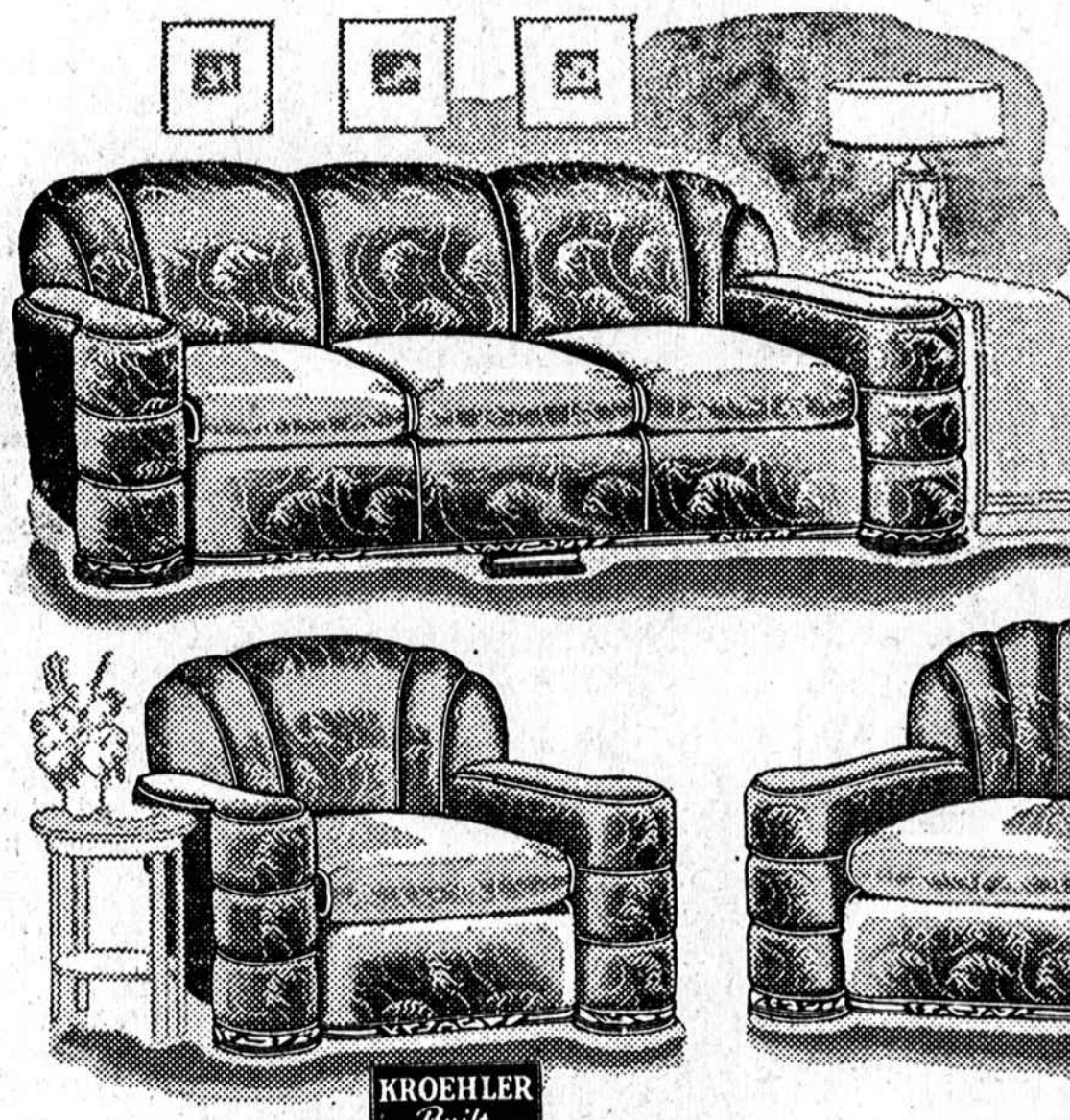
stabdžius ir kitus saugumo įrengimus; kad pakeisti visus medinius vagonus plieniniais, ir kad pataisytų bėges ir vagonus ir kitus įrengimus, kurie yra apgėdę.

Didelė Vertybė Gerų Rakandų

UŽ MAZIAU PINIGŲ. ANT NAUJOS 1939 METŲ MADOS SUTAUPOMA VIENA TREČIA DALIS IR DAUGIAU.

Miegamojo kambario setai, vertė virš \$100.00 — su sprinksais ir matracu už \$64.00 ir \$45.00

Tvirtai padaryti Parlor Setai įvairių spalvų, tvirtos materijos, kieta medžio rėmais ir gerais neperlenkiamais sprinksais po \$49.00 ir \$95.00

Studio Couches, parankios, moderniškos po \$16.00, \$19.00 ir \$29.00

9 x 12 Wilton karpetai, Bigelow Sanford po \$45.00 ir \$24.50

Seni rakandai išmainomi. Jūsų senas Parlor Setas perdirbamas ant naujo. Du šmatai už \$31.50. Sudedama nauji sprinksai, nauja vata, nauja materija ir remai pertaisomi. Pašaukit Yards 3088. Parlor Setams covers padarome ant užsakymo.

Jos. F. Budrik INC.

Rakandų ir Radijų Krautuvė

3409-21 So. Halsted Street

Paklauskite Radio Valandos nedėlios vakare 5:30 iki 6:30 P. M. iš WCFL 970 k. Radio Stoties. Lietuviška muzika ir dainos.

Tel. Victory 4965.
STOGENGYSTE IR BLEKOS DARBAL 35 metal bizny, turi pilną aprūdą už darbus Lengvų išmokėjimui jei norite.
BRIDGEPORT ROOFING AND SHEET METAL CO.
3216 So. Halsted St.

COOK COUNTY PASULU

ATIMTU AUTOMOBILIŲ ISPARDAVIMA, KOKI CHICAGO ILGAI MINES

Užikriname, kad Sutaupysite Šimtus Dolerių

Virš 300 garantuotų karų. Yra visų išdirbusių naujų, telių karų tokiomis kainomis, kokių negalime niekur kitur rasti.

Dabar kaip tik laikas pirkti. Nelaukite. Musų istaiga yra didžiausia finansinė bendrovė Chicagoje, kuri karus pardavinėja publikai

TIESIOGIAI

Pirkite garantuotą karą, kuris tarnaus daug metų už tokią kainą, kokią išgalite mokėti. Mes duosime gerą kainą už jūsų senąjį, o likusią dalį GALITE ISSIMOKETI PER DVEJUS METUS.

Mūsų du parodos kambariai yra atdaryti kasdien iki 10 val. vakaro ir visą dieną sekmadienį.

Nesvarbu kur gyvenate, nepraleiskite šios progos. Mus aplankykite pirma ir sutaukykite pinigų!

COOK COUNTY AUTO FINANCE COMPANY

1340 West 63rd Street
prie Loomis
2828 West North Ave.
prie California

Lietuvis Plumberis

— Laisnuotas —

GAS FITTINGS and SEWERAGE also BEER COILS in TAVERNS.

IRENGIA STOKERIUS

JOHN YERKES

2422 W. 69th St.

Tel. Hemlock 2867

Rez. Republic 5688

INSURANCE

(APDRAUDA)

- PILNĄ APDRAUDĄ AUTOMOBILIAMS.
- APDRAUDĄ NAMŲ NUO UGNIES.
- APDRAUDĄ RAKANDŲ.
- APDRAUDĄ NUO VAGIŲ.
- APDRAUDĄ LANGŲ.
- TAVERNŲ ir namų savininkų, kurioje randasi tavernai nuo Public Liabilities.

NAUJIENŲ

Raštinėje per A. RYKKEVIČIŲ

1739 S. Halsted St.

Raštinė atdara kas vakaras iki 8 val. Sekmadieniais nuo 9 ryto iki 1 val po pietų.

Remkite tuos, kurie garsinasi

ATIMTU

LIGONINĖS HOSPITALS

SVEIKATOS KLINIKAS

TONSILAI IŠIMAMI \$12.50
už
GYDYMAS \$50.00
LIGONINĖJE
RAUDONGYSLĖS IŠIMAMA viena diena Ligoninėje \$15.00

REUMATIZMAS \$2.00
Greitai Palengvinama
VISAS LIGAS GYDOMA \$1.00
Ekzaminaciją iškait. vaistus
DOUGLAS PARK HOSPITAL
1900 So. Kedzie Ave., Chicago
Tel. Lawndale 5727.

FOTOGRAFAS

CONRAD

FOTOGRAFAS
Studija įrengta pirmos rūšies su moderniais užlaidomis ir Hollywood šviesomis. Darbas garantuotas.
420 W. 63rd St.
Tel. ENG. 5883-5840

SIS TAS APIE CICEROS LIETUVIŲ "LIETUVIŠKĄ" GYVENIMĄ

Mūsų Rymo Tarnų, Klebono ir Jo Pasekėjų "Lietuviški Darbai"

Kaip paprastai taip ir šiame Cicero lietuviai prieš rinkimus pradeda judėti. Tautiškai susipratusi visuomenė dirba visuomenės labui. Rymo tarnai tautinės jėgos ardo — daro įvairias kilpas, kad tik lietuviškas elementas neatgrytų ir nesustiprėtų.

Jau kaip "žinote," dvasios "tėvelis" įvedė anglų kalbą į grynai lietuvių pinigais pastatytą bažnyčią. Jis aiškina, kad tai daras kadangi to reikalauja šventų šventasis Chicagos kardinolas.

Anglų Kalba Bažnyčioj

Visų pirma "dvasios tėvelis" įvedė anglų kalbą 9 val. šventose mišiose. Dabar jau ir 6-o valandą mišiose ir laike sumos — vis anglų kalbą bruka, o ką besakytų 12-tos val. mišiose? O galų-gale įvedė anglišką "novenas", bet kuomet pačiam tėveliui reikėjo poteriškos angliškai kalbėti, tai nabaigėlis turėjo sustoti, kaip matyti, nei pats jų nemoka, bet nesupratusiems davatims bruka anglų kalbą ir tiek.

Negana nesuprantamos lotynų kalbos dar kitą nesuprantamą kalbą mums lietuviams tas "didelis patriotas" tėvelis per nevalia stumia mums gerklėn, bažnytnamy.

Tai už tai Lietuvos valdžia jį apdovanojo medaliu.

Moterų Sąjungos Kuopos

Čia buvo nuo senai moterų sągosa 2-ra kuopa. Ji buvo skaitlinga narėmis ir gerai gyvavo. Bet kuomet kuopa nesidavė "tėvelio" labai mylimai brolienei už nosies vadžiojama, tuomet tas "gerbiamas tėvelis" suorganizavo kitą moterų sąjungos kuopą (48 kp.). Ve, ir jų vienybė.

Kas nežino apie skandalinį Improvemento klubo suskaldymą? Dabar turime 2 "improvemento klubus."

Pastarais laikais mūsų "g. tėveliui" atėjo į mintį suardyti Grant and Parkholme Business Men's League klubą, kuris keliolika metų gyvuoja ir yra skaitlingas nariais.

"Savas Pas Savą"

Prie šio klubo priklauso dauguma lietuvių, ir visa valdība susideda vien iš lietuvių (tik, žinoma, ne visi "tėvelio" pasekėjai). Už tai "tėvelis" perėjo lapkričio mėnesį suaukė sau ištikimius to klubo narius pas save į kleboniją (o tokių privačių pasitarimų buvo net 4) ir po tų privačių susirinkimų suaukė Grand Works Lietuvių Biznierių ir Profesionalių susirinkimą parapijinį.

svetainė. Obalsiu pasirinko "Savas Pas Savą". Bet ir čia nesilaiko savo nustatytų vėžių.

Visų pirma jie nusitarė sudėti po 27 dol. ir nupirkti kokių tenais dovanų ir leisti an. išlaimėjimo. Jie nupirko gazių pečių už 60 dol. kitataučių krautuvėje. Atspausdino 12,000 tikietų, ir vėl kitataučių spaus-tuvėje. Kaip mūsų lietuvių rakandų krautuvės bei spaus-tuvės gali gyvuoti, kuomet mūsų biznierių remia kitataučius, o patys reikalauja mūsų paramos? Ar čia ne keistybės keistumas?

Pats atsisotęs prie švento altoriaus kunigas skelbė vienybę, meilę, susipratimą, o pat tik kaip be išmanydamas jų griaua, ardo ir net kitus nuo tautiško darbo atkalbinėja.

Žinoma, tuoj Waukegano Jonas sakys, kad jų geri darbai, ir stambios aukos ant Lietuvos aukuro sudėtos garsiau kalba kaip žodžiai, bet palyginkit savo šlykščius darbelius, kokius jų, ponai, darote tarpe Ciceros lietuvių, tai kitoj lietuvių kolonijoj jums vietos nebūtų senai. Bet čia tarpe tamsių davatkėlių jums yra žemiškas rojus. —Vaiguviškių kaimietis.

Automobilis Užmušė Joseph G. Klikuną

Prie 67th ir Rockwell gatvių automobilis užmušė 55 metų brightonparkietį, Joseph G. Klikuną, nuo 4014 Brighton Place.

Klikunas, kurio akys buvo silpnos, įėjo į šoną važiuojančios mašinos prie kurios vairuotojas buvo Edward Sarich, nuo 6241 So. Kedzie avenue. Policija Sarich'ą paliausavo.

B. LIUDKEVICIUS

—Žinagi, waszecia poniute tamstai pyna ir smetaunės atvežiau, žinagi tamsta tuoki šėyra ir žičlyva—kap muotina.

Netikėsite, bet tai meilės simptomai... Jį pamatysite vasario 12 d., Lietuvių Auditoriojo, veikale "Lietuvės Daktaras".

Nors kartkartėmis šis vaidyla matytas scenoje, bet visuo-met originalus ir įdomus.

Perstatymą rengia LSS. centralinė kuopa ir L. D. D. 4 kuopa. Pradžia 4:30 v. vak., įžanga tik 40c.

"NAUJIENŲ" JUBILIEJINIS KONCERTAS

Ashland Blvd. Auditoriojo

Kovo 12, 1939

PRANCIŠKUS GOTAUTAS

Persikyrė su šiuo pasauliu Vasario 5 d., 3:30 val. ryto, 1939 m., sulaukęs pusės amž., gimęs Kelms parap.

Amerikoj išgyveno 30 m. Paliko dideliam nuliudime 3 sunus AL, Matt ir Vincen-tą, 2 dukteris: Sofiją ir Fran-cę; gimines ir pažįstamus.

Kunas pašarvotas Atnano Petkuso koplyčioje, 1410 So. 49th Ct., Cicero.

Laidotuvės įvyks Trečia-dienį, Vasario 8 d., 8 val. ryto iš kopl. į švento Antano par. bažnyčią, kurioje atsisbus gedulingos pamaldos už velionio sielą, o iš ten bus nulydėtas į Šv. Kazimiero kapines.

Visi a. a. Pranciškaus Gotauto giminės, draugai ir pažįstami esat nuosirdžiai kviečiami dalyvauti laidotuvėse ir suteikti jam paskutinį patarnavimą ir atsisveikinimą.

Nuliudė liekame, Sunus, Dukterys ir Giminės.

Laid. Dir. Antanas Petkus, Tel. CICERO 2109.

A. A. RUSSELL B. ODEM

Persikyrė su šiuo pasauliu Vasario 5 d., 2:35 val. ryto, 1939 m., sulaukęs 21 m. amž., gimęs Bridgewater, Iowa, kovo 28, 1917.

Paliko dideliam nuliudime moterį (po tėvais Osvaltą), tėvų Bernice ir Vern Odem, brolių Kazimierą, uoš-vienę Marijoną Osvaltę, 2 švogerkas: Oną Gešienę ir Marijoną Yakię ir švogerių Mariją, švogeri Albertą Osvaltą ir švogerką ir kitas gimines.

Kunas pašarvotas 4455 So. Troy St. Laidotuvės įvyks Vasario 8-tą d., 2-ą val. popiet. Iš namų bus nulydėtas į Lietuvių Tautiškas kapines.

Visi a. a. Russell B. Odem giminės, draugai ir pažįstami esat nuosirdžiai kviečiami dalyvauti laidotuvėse ir suteikti jam paskutinį patarnavimą ir atsisveikinimą.

Nuliudė liekame, Moteris, Tėveliai, Brolis, Uoš-vienė ir Giminės.

Laid. Dir. Antanas M. Phillips, Tel. Yards 4908.

Keistas, Nekalbus, Bet Turtingas Senelis

"Tylusis Kazys"

Prieš trisdešimt penkis me-tus Oak Parke pasirodė 50 me-ų vyras ir ten apsigyvena.

Iš kur jis atvyko, kuo užsiė-mė — niekas nežinojo. Padir-ėdavo tai vienai šeimynai, tai kitai ir taip per ilgą laiką ver-ėsi. Vienur vasarą prižiūrėda-vo pievas ir daržus, žiemą nu-kasdavo sniegą ir palaisydavo kas reikia.

Gyveno garažuose ir šėtrose. Šviečiamas į samdytojų butus, griežtai tam priešindavosi.

Užbaigęs darbus, nepažįsta-masis išeidavo pasivaikščioti. Oakparkiečiai matydavo jį gat-vėj kiekvieną dieną. Eidavo ša-ligatviais niekam nei žodžio ne-sakydamas, nei vieno žmogaus lyg nepažinodamas.

Oakparkiečiai dėl to jį pra-minė "Tyluoju Kaziu".

Vaikai žiemą apmėtydavo jį sniego gniūžtėmis, vasarą aplie-davo jį vandeniu, bet "Tylusis Kazys" to nepaisė. Jeigu kas už darbą duodavo dolerį, "Tylusis Kazys" imdavo protestuoti — "25 centų man užteks" — jis sakydavo.

Bet pereitos savaitės pabaigo-jė "Tylusis Kazys" nebesairodė gatvėse. Pasivaikščiojimas nutruko. Oakparkiečiai pajuto, kad su seneliu kas nors atsitiko. Dr. Irvin Hummon, 417 Kembroth Ave., kurio garaže "Tylusis Kazys" gyveno, nuėjo senelio ieškoti, ir rado jį negy-vą lovoj.

"Tylusis Kazys" ten turėjo kėdę, stalą, kelis kitus daiktus, pyplę ir kelias knygas. O tarp knygų buvo banko knygtelė iš kurios pasirodė, kad per visus tuos "tylėjimo" metus Oak Par-ke "jisai sutaupė \$9,000 vietiniam banke."

Oakparkiečiai "Tylųjį Kazį" iškilmingai palaidojo Forest Home kapinėse. Grabnešiais bu-vo priemiesčio viršininkai ir žy-mesni piliečiai.

"Tyluojo Kazio" tikrasis var-das buvo Kazys Trielovas.

R.

Radio

Dainuos grupė Pirmyn Choro dainininkų; graži muzika ir tt.

Primintina radio klausyto-jams užsistatyti savo radio ant stoties WGES, šiandien 7 val. vakaro ir pasiklausyti reguliario antradienio radio programo leidžiamo pastango-mis ir lėšomis Peoples Furni-ture b-vės krautuvį.

Šie programai visuomet pasi-žymi geru talentu, kurie kas kart patiekia gražių dainų ir muzikos. Taip ir šiandien po vadovybe muzik K. Stepona-vičiaus, grupė Pirmyn choro dainininkų sudarys vieną iš gražiausių radio valandų kiek vienam pasiklausyti. Taipgi naudingos žinios ir svarbūs pranešimai sujudoms kiek-vieną klausytoją. Nepamirški-te pasiklausyti. —Rep. J.

URBA GELININKAS
4180 Archer Avenue
Phone LAFAYETTE 5800

LOVEIKIS
Siūniam Gėles Telegramu į Visas Pasaulio Dalis.
KVIETKININKAS
Gėlės Vestuvėms, Bankietams ir Pagrabams.
3316 So. Halsted Street
Tel. YARDS 7308

CLASSIFIED ADS.

PERSONAL Asmenų Ieško

ESU 20 METŲ MASININKE, lie-tuvalė. Po sunkios gyvenimo aud-ros, ieškau rimto pasiturinčio gy-venimo draugo. Turėtų neturėti, tu-riau kitių švartų jauną sielą. Siūsti iki pareikalavimo: Lietuva, Kau-nas, Cent. Paštas, Pasa no nr. 2113, ir pašto ženkl. 60c. ir foto ir biogra-fija. E. Valionytė.

HELP WANTED—FEMALE Darbininkų Reikia

JAUNA MERGINA bendram na-mų darbui, nuolatinė vieta, maža šeima. Rašyti pažymint amžių, tau-tybę ir minimum algą. Mrs. Mitchell, 648 Woodland Park, Chi-cago.

REIKIA PATYRUSIŲ operatorių dirbti su speciale ir single needle jėgos mašinomis. Darbas prie geresnių plaukų suknelių. Kreiptis, TABIN PICKER and CO., 4119 Belmont Ave.

REIKALINGA MERGINA paty-rus prie lengvo namų darbo; nėra virimo, skalbimo nė mažų vaikų; ant vietos gyvenimas. Mrs. B. Smith, 4900 N. Avers Ave., Chicago

REIKALINGA MOTERIS prie namų darbo, prižiūrėti vaikus. 1439 W. Marquette Road, Hemlock 0149.

MERGINA — JAUNA, patyrusi lengvam namų darbui. Nėra virimo nei skalbimo. Suauge—buti. Mrs. B. Smith, 4900 No. Avers.

MERGINA BENDRAM NAMŲ darbui, 1 vaikas, savas kambarys. Telefonuok Avenue 8711.

Gajai Auganti Lietuvių Įstaiga

Standard Federal Savings & Loan Association of Chicago auga labai smarkiai Brighton Park apylinkėj. Per dviejų mė-nesių laikotarpį Standard Fede-ral Savings pakilo virš \$370,000.00 ir per tą laiką paskolino virš \$300,000.00. Standard Fe-deral Savings turi viltį į porą metų iškilti iki \$5,000,000.00. Kad tai įvyks visai nėra abejo-nės, sako Pres. Justin Mackie-wich.

Si Federal Savings įstaiga ne-sivadina spulka ir visai nepana-si į spulką. Federal Savings and Loan Association vadinas Federal Savings, o ne spulka. Fe-deral Savings įstaigų randasi visoj Amerikoj 1340. Lietuvių tik 3, kaip žinoma 2 Chicagoj ir 1 Baltimore, Md. Federal Savings yra po U. S. valdžios priežiūra ir visos turi būti ap-draustos (insured) per valdžios Federal Savings and Loan In-surance Corporation of Wash-ington, D. C., kurios dabartinis turtas siekia \$115,000,000.00.

Standard Federal Savings y-ra visados pasirošusi išmokė-ti tiems, kurie reikalauja savo pinigų ir išmokėti 4% dividen-dais. Dabartinis jos turtas ne-toli \$3,000,000.00. Daro biznį savo puikiam name Brighton Park apylinkėj ties Archer ir Sacramento Aves.

JUOKAI

ATSIKIRTO

— Viskas, kas pasakojama apie moters veido grožį, yra grynas prasimanymas. Visos moterys stengiasi būti gražes-nės, negu protinesnės, — ta-čia antifeministas.

— O tas viskas daroma dėl to, — atsako moteris, — kad kvailų vyrų yra daug daugiau, negu aklių.

PASIZYMEJĘS VAIKAS

— Mama, mokytojas šian-dieną mane klausė, ar aš turiu broliukų ar sesučių.
— Ką tu jam atsakei?
— Atsakiau, kad aš esu vie-nas.
— Ir ką tada pasakė moky-tojas?
— Jis pasakė: Dėkui Dievui, kad daugiau tokių nėra.

HELP WANTED—MALE Darbininkų Reikia

REIKIA SENYVO VYRO res-tauranto darbam dirbti. 671 West 14th Street.

FOR RENT—IN GENERAL Renta—Bendrai

7 KAMBARIŲ, pečiais šildomi, 4739 So. Halsted St., 2-ras aukš-tas, \$20.00 mėnesį. Išdekoruos. Tel. OAKLAND 2323.

BUSINESS CHANCES Pardavimui Bizniai

TAVERNAS UŽ pirmą pasiuly-mą, geras kampas. Lietuvių apgy-venta apylinkė. Priežastis savinin-kas apleidžia miestą. Matykite Lie-tuvišką Žydųk, nuo 8-10 ryto arba 4-6 vakare, 4707 So. Halsted St.

PARDAVIMUI TAVERNAS — \$600.00. Gyvenimui kambariai vir-šuje. Pardavimo priežastis—mirtis. Tel. Boulevard 2772.

REAL ESTATE FOR SALE Namai—Zemė Pardavimui

ŠIOS DIENOS GERIAUSI BARGENAI

9 apartamentai, 3x5-6x4 kamba-riai, rendos \$3,780 metams, \$3,000 įmokėti. Kaina \$14,200
12 apartamentų, 12x4 kambariai, rendos \$5700 metams, veik greit, \$5,000 įmokėti. Kaina \$19,650
2 krautuvės, 10 apartamentų, ren-dos \$4880 metams, \$4,000 įmokėti. Pilna kaina \$15,800
2 flatai, 5-6 kambariai, elektrika frigeracija, veik greitai. Pilna kaina \$3,300
FIRST STATE MORTGAGE CO.
4752 FULLERTON
Spaulding 1500
10 N. CLARK STREET,
Dearborn 1540.

KAMPINIAI 12x4 KAMBARIŲ apartamentai—metinės pajamos — \$5040. Kaina \$18,000. Cash \$3,000. MIDDLE STATE MORTGAGE CO. 4027 Crawford. Tel. Independence 6870

FARMS FOR SALE Ukiai Pardavimui

PETERSON AVE. vištų, daržo-vių ir vaisių ferma, tuoj už mies-to. Žemių vakarų akmeninis vieš-keles. Elekrika, visa turtinga žemė. Kaina \$4500.00. \$90 cash, \$5.00 mėnesį. Savininkas, Box W-2, 1739 So. Halsted St.

GERIAUSIA. VIŠTININKYSTES vieta, daržovių ir vaisių ferma su apie 550 pėdų Archer Ave. priejimu, elektrika, gasas, busai praei-na pro nuosavybę į pietus nuo 141 gatvės. Kaina \$750.00. \$150 cash, \$10 mėnesį. Box KN-16, 1739 So. Halsted.

PIGIAUSIA CICERO AVENUE šeimos dydžio ferma prie senesnių prapiatintų vieškelio, nėra asse-mentų, už miesto, žemi mokesčiai, arti 147 gat., busas. Kaina \$375. \$75 cash, \$5.00 mėnesį. Box Z-36, 1739 So. Halsted.

DARBINIKŲ PROGA—sodnas ferma su mažų naujų kombinatu garažu ir gyvenamais kambariais. Idealus laikinas namas ir šeimos dydžio ferma. Vien naujų lentų, puikiai malevota, elektrika, prie naujo gristo kelio, arti Norwood Park sekcijos. Kaina \$850. \$125 cash, \$12 mėnesį. Savininkas, Box CS-5, 193-1739 So. Halsted St.

NEW YORK KELIAS ir Wash-ington Boulevard (už miesto sie-nos) apie 2½ akrų nuosavybę. Ak-mens kelias, elektrika, geros mo-kyklos, transportacija, žemi mo-kesčiai, nėra assementų. Kaina \$1150.00—\$250.00 cash, \$15 mėne-sy. Box N-48, 1739 So. Halsted St.

COAL—WOOD—OIL Anglys—Malkos—Aliejus

GAUKIT NAUDOS maksimumą iš aliejinio pečiaus, "Arrow Stovai" yra geras kuro aliejus. Švarus, be-smarvės, ekonomiškas. Greitas pri-statymas visur. Telefonas VIN-CENNES 4300.

Skelbimai Naujienose duoda naudą dėlto, kad pačios Naujienos yra naudingos.

Jeį Norit

- KĄ PARDUOT
- AR NUSIPIRKT

PAGARSINKIT SAVO BARGENUS.

NAUJIENŲ GARSINIMUS VISI SKAITO.

PASAUKITE MUS TUOJAUS CANAL 8500
Mūsų apgarsinimų kainos prie-laimos. Už pakartojimus duodame gerą nuolaidą.

MADOS

No. 4994 — Naujos mados apati-nis rubas. Sukirptos mios 14, 16, 18, 20, taipgi 34, 36, 38, 40 ir 42 colių per krutinę.

Norint gauti vieną ar dau-giau virš nurodytų pavyzdžių prašome iškirpti paduotą blan-kutę arba priduoti pavyzdžio numerį pažymėti miera į aiš-kią parašyti savo vardą pa-vardę ir adresą. Kiekvieno pa-vyzdžio kaina 15 centų. Gali-te pasiūsti pinigų arba pašto ženkleliais kartu su užsaky-mu. Laiškus reikia adresuoti: Naujienos Pattern Dept., 1739 So. Halsted St., Chicago, Ill.

NAUJIENOS Pattern Dept.
1739 S. Halsted St., Chicago, Ill.
Čia įdedu 15 centų ir prašau ataižsti man pavyzdį No. _____
Mieros _____ per krutinę
(Vardas ir pavardė)
(Adresas)
(Miestas ir valstija)

A. + A.

JUOZAPAS KLIKUNAS

Persikyrė su šiuo pasauliu Vasario 5 d., 3:27 val. popiet, 1939 m., sulaukęs pusės amž., gimęs Panevėžio apskr., Nau-jamiesčio parap., Baluskių kaime.

Amerikoj išgyveno 40 m. Paliko dideliam nuliudime moterį Pauliną, po tėvais — Andriūnas, sunų Leonard, dukterį Geraldinę, 2 brolius Pranciškų ir švogerką Lucilę ir jų šeimą ir Jungi ir daug kitų giminių. Lietuvoj seserį Amiliją ir jos šeimyną.

Priklaušė prie Chicagos Lietuvių Draugijos. Kunas pašarvotas 4014 Brighton Place. Laidotuvės įvyks ketvirtadienį, Vasario 9 d., 8:30 val. ryto iš namų į Šv. Agnės parap. bažnyčią, Washtenaw ir Pershing Road, kurioje atsisbus gedulingos pa-maldos už velionio sielą, o iš ten bus nulydėtas į Šv. Kazi-miero kapines.

Visi a. a. Juozapo Klikuno draugai ir pažįstami esat nuo-sirdžiai kviečiami dalyvauti laidotuvėse ir suteikti jam paskutinį patarnavimą ir atsisveikinimą.

Nuliudė liekame, Moteris, Sunus, Duktė, Bro-liai ir kitos Giminės.

Laid. Dir. Antanas B. Petkus, Tel. CICERO 2109.

WANDA ZAJEWSKIENĖ, po tėvais Denbeck

Persikyrė su šiuo pasauliu Vasario 6 d., 12 val. naktį, 1939 m., gimus Detroit, Mich. Gyveno po nr. 6359 S. Tal-man Ave., Chicago. Tel. Pros-pect 5094, taipgi gyveno Sis-ter Lake, Mich.

Paliko dideliam nuliudime vyrą Walter, dukterį Irene, seserį Nettie ir švogeri Steve Chleboski, 5 brolius—Joną, Max, Edward, Leo, Stanley ir jų šeimynas ir daug kitų giminių ir draugų.

Kunas pašarvotas koply-čioj, 2506 W. 63rd St. Laido-tuvės įvyks Vasario 8 d., se-redojo, 9:30 val. ryto iš kopl. į Gimimo Pan. šv. parap. bažnyčią, kurioje atsisbus gedulingos pamaldos už velio-nio sielą, o iš ten bus nulydė-ta į Resurrection kapines.

Visi a. a. Wandas Zajews-kienės giminės, draugai ir pažįstami esat nuosirdžiai kvie-čiami dalyvauti laidotuvėse ir suteikti jai paskutinį pa-tarnavimą ir atsisveikinimą.

Nuliudė liekame, Vyras, Duktė, Sesuo ir kitos Giminės.

Laid. Dir. J. F. Eudeikis, Tel. YARDS 1741.

JUOZAPAS JAKONIS

Persikyrė su šiuo pasauliu Vasario 6 d., 8:20 val. ryto, 1939 m., sulaukęs pusės amž., gimęs Panevėžio apskr., Su-bačiaus parap., Tiltagelio km.

Amerikoj išgyveno 42 m. Paliko dideliam nuliudime moterį Magdalėną, po tėvais Misuniatę, sunų Aleksandrą, marčią Mildred ir jų šeimyną, 3 dukteris, Margaret, žen-tą Louis van Thieles Afriko-ję, Oną ir žentą James Pad-dock, Juozaphiną, 3 anukus ir daug kitų giminių. Lietu-voį— brolių Fabijoną, 2 sese-ris: Jevą ir Ursulę ir jų šei-mynas ir kitas gimines.

Kunas pašarvotas Lachavi-čiaus kopl., 2314 W. 23rd Pl. Laidotuvės įvyks penktadi, Vasario 10 d., iš kopl. į Gi-mimo Pan. šv. parap. bažny-čią, kurioje atsisbus gedulin-gos pamaldos už velionio sielą, o iš ten bus nulydėtas į Šv. Kazimiero kapines.

Visi a. a. Juozapo Jakonio giminės, draugai ir pažįstami esat nuosirdžiai kviečiami da-lyvauti laidotuvėse ir suteik-ti jam paskutinį patarnavimą ir atsisveikinimą.

Nuliudė liekame, Moteris, Sunus, Marti, Duk-terys, Žentai ir Giminės.

Laid. Dir. S. D. Lachawicz ir Sunai. Tel. CANAL 2515.

Dviejų Metų Mirties Suk

RADO JOHN P. EWALDA NEGYVĄ; SAKO, KAD NUSIZUDĖ

Prie Kuno Buvo Du Revolveriai

Buvo Keistučio Bendrovės Sekretorius

Rado Negyvą

John P. Ewald

Prie užpakalinių Keistučio Loan and Building Association No. 1, durų, 3236 S. Halsted street, antrame aukšte gyvenanti p. Mary Norkus vakar rytą rado negyvą John P. Ewaldą, Keistučio Bendrovės sekretorių. Dešiniame smilkinyje buvo gili žaizda. Prie kuno gulėjo du revolveriai. Vieno vamzdis buvo apkrūvintas.

BRIDGEPORT.—Žaibo greitumu visą Bridgeportą ir lie-tuviškas finansines įstaigas vakar apibėgo žinia, kad mirė John P. Ewaldas, Keistučio Loan and Building Association No. 1 ("Keistučio Bendrovės") sekretorius.

Mirties aplinkybės buvo nepaprastos, bet dar nevisai aiškios. Policija sprendžia, kad Ewaldas nusižudė.

Bridgeportietė Mrs. Mary Norkus atrado jo kuną lauko pusėj, prie užpakalinių Keistučio Bendrovės raštinės durų, kieme, po laiptais, einančiais į antrą aukštą. Apie kuną buvo didelis kraujo klanas. Ewaldas gulėjo aukštieninkas. Tarp kojų buvo vienas revolveris, prie kairiojo šono kitas.

Vieno revolverio vamzdis buvo apkrūvintas. Kairiam smilkinyje juodavo gili žaizda. Kulka buk perėjo kiauurai per smegenis.

"Girdėjo Trenksmą Apie 8:30 Rytą".

Mrs. Mary Norkus, žmona Universal restorano savininko, kuri atrado kuną, gyvena tame pačiame name, kur yra Keistučio bendrovės raštinė, antram aukšte, ties 3236 So. Halsted street. Ji pasakoja, kad apie pusę po aštuonių vakar rytą ji išgirdo bildesį, lyg duslų trenksmą. Garsas buvo iš arti.

Bet ji neatkreipė tam didelės atydos ir tęsė rytmečio ruošą namie. Už valandėlės ji išėjo laukan. Benešdama laiptais žemyn į kiemą pelenų kibirą, ji pastebėjo, kad po laiptais

guli žmogus. Nusigandusi ji priėjo artyn ir pamatė, kad tai Ewaldas. Ji tuojau įbėgo raštinėj, šaukdamą, kad Ewaldas "buvo nušautas". Tai buvo apie 9:15 ryto.

Raštinėj tuo laiku buvo Keistučio Bendrovės sekretorė Mary Daunis ir du revizoriai nuo Federalio Home Loan Banko Tarybos, — Charles A. Dillon ir John B. Figel.

Jie tuojau pašaukė policiją. Sekretorė Mary Daunis pasakojo policijai, kad ji atėjo darban apie 9 valandą ryto. Už kelių minučių pasirodė ir abu revizoriai, Dillon ir Figel. Jie pastebėjo, kad raštinėj kabala Ewaldas palta ir kepurė, bet paties Ewaldas nebuvo. Sekretorė ir revizoriai nieko blogo nemanė. Spėliojo, gal Ewaldas išėjo pusryčių ar tam panašiai. Raštinėj nieko įtartino nebuvo, o kieman, kur Ewaldas kunas gulėjo, nebuvo išėję.

Ewaldas, matyt, atėjo raštinėn gana anksti. Jo žmona, Margaret Ewaldienė pasakojo, kad ji nežino, kada vėlonis apėjo namus, bet kai ji pabudo vakar anksti rytą, apie 7:30, jo jau nebuvo namie.

"Raštinėj Buvę 5 Revolveriai"

Apsisaugojimui nuo plėšikų, Keistučio raštinėj buvo penki revolveriai. Taip vakar sakė policijai Thomas S. Janulis, Keistučio Bendrovės prezidentas.

Atėjęs raštinėn, Ewaldas nusivilko palta, pakabino kepurę ir nuėjęs į savo privatų ofisą, pasiėmė vieną revolverį, 32 kalibro, ir išėjęs kieman paspaudė gaiduką. Bet revolveris užsikirt. Tada Ewaldas pasiėmė mažesnę, 25 kalibro, revolverį ir su tuo nusišovė. Prie kuno buvo kevalas kulka iš to revolverio.

(Vėliau, vakar po pietų teko girdėti, kad galvoj esanti ne viena, bet trys kulku žaizdos, dvi kairiam smilkinyje. Pasiėmiant tuo manoma, kad Ewald gal buvęs nušautas. Mat, jis buvo dešniarankis, o kaip tokiis nešautų kairiaja ranka.)

Galimas daiktas, kad taip tragedija įvyko, sprendžiant iš aplinkybių ir išvadų, kurias policija daro po įvykio ištirinėjimo.

Apie įvykį tuojau žinią gavo Illinois Valstijos Auditoriaus raštinė, Federal Loan And Savings Insurance Corporation ir Home Owners Loan Bankas, kurios Keistučio Bendrovėj turėjo interesų. Bendrovė yra po valstijos jurisdikcija, bet turėjo federalę depozitų apdraudą ir priklausė prie Home Owners Loan Banko. Tos trys organizacijos tuojau atsiuntė Keistučio raštinėn savo atstovus, kurie žiūrės, ar tarp nusižudymo, jei tai buvo nusižudymas, ir spulkos reikalų nėra koks nors ryšys.

Trečiądienį Pradėjo Reviziją

Iš dviejų federalių revizorių Dillon ir Figel teko patirti, kad jie dabar jau daro Keistučio Bendrovės knygų reviziją, kurią pradėjo pereitą trečiądienį.

Prie revizijos dabar prisidėjo ir valstija su federale apdraudos bendrove.

Fred Temple, valstijos auditoriaus biuro, Chicago skyriaus, viršininkas, atvyko Keistučio Bendrovės raštinėn netrukus po įvykio ir padarė pareiškimą, kad "ši revizija yra paprasta, periodinė revizija. Jokių trukumų Bendrovės sąskaitose pakol kas nerado."

Nuo Federal Savings and Loan Insurance Corporation, Keistučio Bendrovės reikalų tyrinėjimą ves atstovas John P. Domeier. Jisai musų prašė pabrėžti vieną dalyką, kad visų žmonių pinigai Keistučio Bendrovėj yra apdrausti. Visi Bendrovės reikalai šiuo tarpu atrodo tvarkoj. Federalė apdraudos bendrovė turi apdraudusi kiekvieno dalininko. pinigų iki \$5,000, todėl dalininkai yra apsaugoti.

Tą patį pabrėžė ir p. Ireną Kuchinską, jauną Keistučio Bendrovės advokatą.

Raštinė Atidara Bizniui.

Keistučio bendrovės reikalus ir toliau tyrinės minėti valstijos ir federalės valdžios atstovai. Nuo valstijos revizorių komisijoje taipgi dalyvaus auditorius John J. Healy.

Raštinė ir toliau bus atidara bizniui, ir raštinės reikalus, kaip ir pirmiau, ves du sekretorės, p-lės Mary Daunis ir Stella Kaenas, 1824 N. Rockwell avenue.

John P. Ewaldas buvo apie 52 metų amžiaus. Paliko žmoną Margaret; dukterį Margaret, 21 metų amžiaus, kuri lankosi Chicago universitetą, ir du sunus, John Jr., 20 m. a., ir Vincent, 16. Ewaldai gyvena adresu 6912 South Parnell avenue.

Vėlionio kunas buvo padėtas S. P. Mažeikos koplyčioje, 3317 South Litanica avenue, kur šryt, 9 val., įvyks koronerio tyrinėjimas.

Nuo policijos mirties tyrinėjimą vedė Leitenantas Garrett Cohn iš Deering (Bridgeporto) policijos nuovados, policistai Pat Connelly, G. R. Higgins ir skvado 194 nariai.

R.

Visi Keistučio B-vės Narių Pinigai Yra Apsaugoti

Federalės Valdžios Atstovo
Pareiškimas.

Patyręs apie netikėtą Keistučio Loan and Building Association No. 1 sekretoriaus John P. Ewaldas mirtį, A. R. Gardner, Federal Home Loan Banko viršininkas, Chicagoje, padarė sekamą pareiškimą. (Mr. Gardner pareiškimą padarė adv. K. P. Gugiui, prašydamas jį perduoti Chicago lietuvių spaudai ir Keistučio bendrovės dalininkams. Adv. Gugiis yra plačiai žinomas federalėse sferose kaip "Building and Loan" bendrovų "spulku" — "talku") žinovas lietuvių tarpe.)

A. R. Gardner pareiškė, kad "kiek jam yra žinoma, Keistučio Bendrovėj pakol kas viskas yra tvarkoj. Bet nežiurint kaip ten dalykai stovi — bendrovės dalininkai-šėrininkai arba taupytojai, nieko nepraras. Federal Savings and Loan Insurance Corporation už viską atsakys, nes ji yra apdraudusi kiekvieno Keistučio bendrovės dalininko pinigus iki \$5,000.

Tokiu būdu, A. R. Gardner sako: "visi žmonės gali būti ramūs, nes jie nepraras nei cento, Federalė Apdraudos bendrovė už viską atsakys. Kiek jam žinoma, Keistučio bendrovės reikaluose tuo tarpu nieko blogo nesą."

Suėmė Valstijos Inžinierių Už Apsivogimą

Prokuratūra Chicagoje areštavo valstijos vieškelio departamento inžinierių William Wallace. Wallace prisipažino, kad išėikvojo \$1,500 departamento pinigų. Jis gyvena su šeima adresu 419 S. Harvard, Villa Parke.

Sukilėlių kareiviai užima Barceloną.

Aeme Telephoto.

"Hearst'as Nori Mus Pagąsdinti"

Pereitą savaitę Chicago's Circuit teisme vietos Hearsto laikraščiai užvedė bylą prieš C.I.O. laikraščių uniiją, reikalaudami \$50,000 atlyginimo už "šmeižimą". Uniija, kuri prieš 10 savaičių paskelbė streiką (dar tebevyksta) sako, kad "priėję lieptą galą laikraščiai nori streikuojančius darbininkus išgąsdinti.

Nesiseka Nusizudyti

Clarence CaHaneo, 31 metų taxi šoferis nuo 6207 S. Kilbourn Ave., paėmė nuodų. Norėjo nusižudyti. Žmona Evelyn, tai pastebėjo ir su policijos pagalba nuvežė vyrą į šv. Kryžiaus ligoninę, kur jo viduriai buvo išvalyti. Daktarai sakė, kad CaHaneo pasveiks.

Prieš porą mėnesių CaHaneo kartą jau bandė nusižudyti, ir tada žmona išgelbėjo jo gyvybę. Ji sako, kad vyras susirūpinęs dėl finansų.

Baus 3-is Roselando Gyventojus Už Alkoholį

Buvo Nelegalis

Federalio teisėjo Charles E. Woodwardo džiury rekomendavo teisėjui nubausti piniginiai ar kalėjimu nubausti tris roselandiečius už pirklaviną nelegaliu alkoholiu. Jų nuosavybė buvo 25 galionai to skystimo, bet be akcyzo ženklų.

Teisiamieji buvo Frank Hodorowich, nuo 11823 South Mi-

Suėmė Lietuvį, Jo Draugą Už Vagystę

Trečią Jaunuolių Pašovė

TOWN OF LAKE — Policija suėmė 20 metų lietuvi Edwardą Janonį ir jo 18 metų sėbrą Vincent Zaleski už vogimą. Antras Janonio sėbras pabėgo, bet policija spėja, kad jį pašovė.

Policija sako, kad užtikto jaunuolių apartamentiniam name prie 7360 Lake St., River Forreste. Jie bandė išnešti iš vieno buto didelę skalbiamą mašiną. Policistui Robertui Carr pasirodžius, Janonis ir Zaleski pasidavė, bet trečias jaunuolis pasileido bėgti. Policistas paleido tris šuvis ir mano, kad bėgantį jaunuolį sužeidė. Bet tas nestojo. Įlipęs į automobilį, kurį jaunuoliai buvo pastatę ielėj, trečias jaunuolis nuvažiojo.

Janonis gyvena adresu 4851 South Justine, Town of Lake, o Zaleski adresu 5200 S. Lorel St.

Jie sako, kad trečiasis jaunuolis buvo Stanley Wawrzyniak, 23 metų amžiaus, nuo 4755 S. Hermitage.

chigan Ave., jo brolis Peter, 12410 S. State St., ir Klemensas Dowiatas, 19 metų jaunuolis nuo 12410 S. State St.

Teismas bausmę žada jiems paskirti, o gal bylą iš naujo pradės svarstyti kovo 26 d.

"NAUJIENU" ISTORIJOS BRUOŽAI KONCERTAS IR JUBILIEJINĖS CEREMONIJOS

IDOMI IR VAIZDINGA 25-KIŲ METŲ GYVENIMO DRAMA — 25-KIŲ METŲ DARBO IR KOVŲ, KURIAS "NAUJIENOS" KARTU SU SAVO SKAITYTOJAIŠ PERGYVENO.

Sekmadienyje

KOVO-MARCH 12, 1939

4 Val. Po Piet

ASHLAND BLVD. AUDITORIJOJE

Ashland ir Van Buren

Pildom
Income
Tax
Blankas

KASDIEN NUO 8 v
RYTO IKI 8 v. VA
KARO.

"NAUJIENOS"
1739 So. Halsted St.